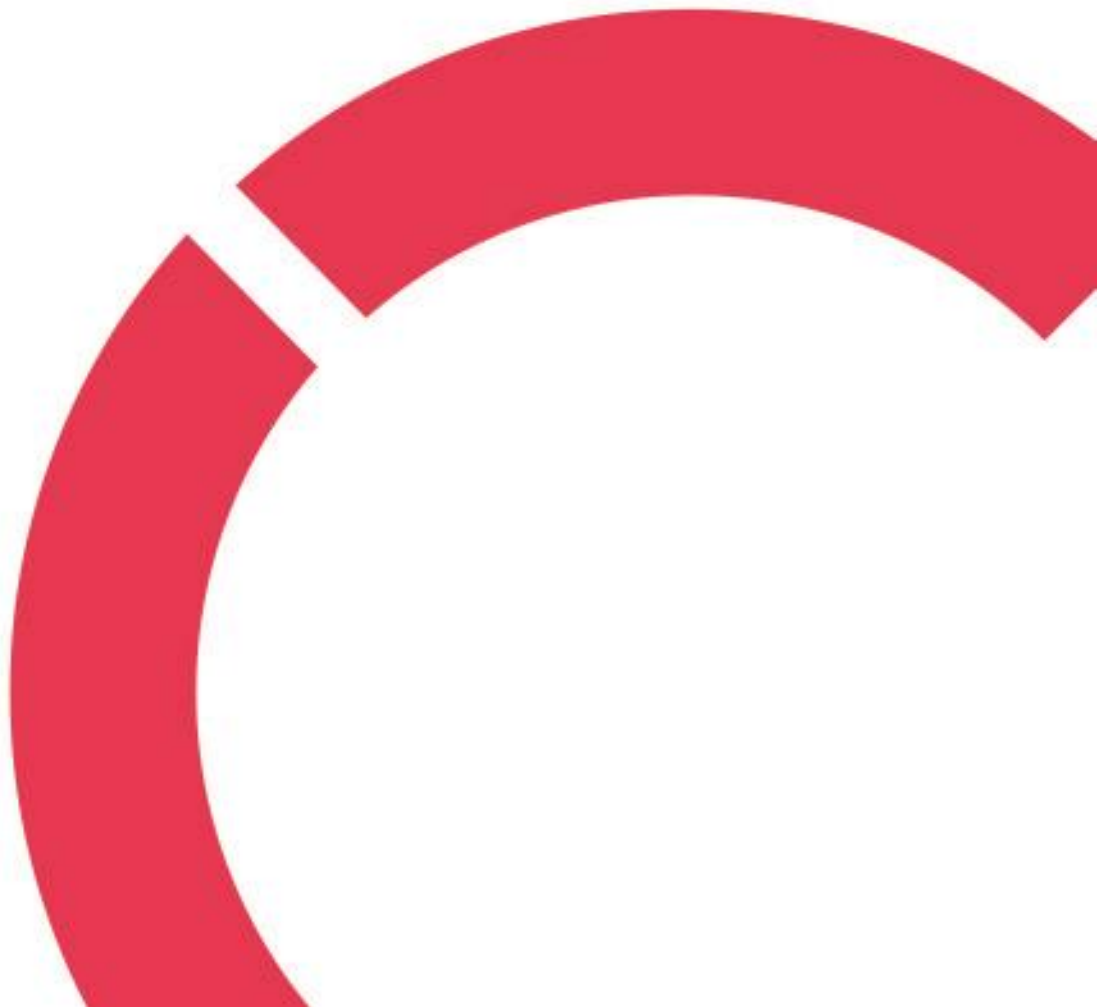

Riikka Mäntynen

**KEHITTÄMISPROJEKTI NUORTEN ITSENÄISTYMISEN TUKE-
MISEKSI**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosionomi (AMK)
Toukokuu 2024**

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2024	Tekijä Riikka Mäntynen
Koulutus Sosionomi		☒ AMK ☐ YAMK
Työn nimi KEHITTÄMISPROJEKTI NUORTEN ITSENÄISTYMISEN TUEKSI		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho		Sivumäärä 21 + 6
Työelämäohjaaja Kaisa Mäntynen		
<p>Opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantajan tilauksesta. Toimeksiantajana toimi Pohjois-Pohjanmaan nuorisopalveluihin kuuluva Jelppiverkko, joka tarjoaa erilaisia matalan kynnyksen palveluita 15–28-vuotiaille nuorille. Toimeksiantaja ja palvelun asiakkaat olivat mukana opinnäytetyössä toteutetussa kehittämisprojektissa.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Jelppiverkon toimintaa yhdessä työntekijöiden ja asiakkaiden kanssa. Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja siinä toteutettiin kehittämisprojekti, jonka myötä pyrittiin kehittämään Jelppiverkon palveluita. Opinnäytetyön tavoitteena oli koostaa nuorille konkreettinen opas, joka sisältäisi ohjeita ja neuvoja liittyen itsenäistymiseen. Oppaasta haluttiin painettu versio, jotta sitä voitaisiin jakaa Jelppiverkon asiakkaille ja se kulkisi heidän mukanaan.</p> <p>Tietoperustassa tutustuttiin nuorten osallistamiseen ja sosiaalipedagogiseen näkökulmaan. Tietoperustassa tuotiin esiin myös suomalaisten nuorten itsenäistymiseen liittyviä asioita sekä esiteltiin opinnäytetyössä käytettävä menetelmä.</p> <p>Opinnäytetyössä toteutetussa kehittämisprojektissa hyödynnettiin PDCA-mallia, joka on jatkuvan kehittämisen malli. Lisäksi opinnäytetyössä hyödynnettiin Webropol- sekä Canva-ohjelmaa kyselyn ja oppaan toteuttamiseksi.</p> <p>Kehittämisprojektin keskeisiä tuloksia olivat selkeän ja informatiivisen oppaan luominen, nuorten osallisuuden mahdollistaminen sekä työntekijöiden työn selkeyttäminen. Kehittämisprojektin tuloksena syntynyt opas tarjosi nuorille materiaalin, josta he löysivät neuvoja yleisimpiin itsenäistymiseen liittyviin haasteisiin.</p>		

Asiasanat
itsenäistymisen tukeminen, nuorten itsenäistyminen, osallisuus, sosiaalipedagoginen näkökulma

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date May 2024	Author Riikka Mäntynen
Degree programme Bachelor of Social Services		
Name of thesis A DEVELOPMENT PROJECT TO SUPPORT THE INDEPENDENCE OF YOUNG PEOPLE		
Centria supervisor Anne Jaakonaho	Pages 22 + 6	
Instructor representing commissioning institution Kaisa Mäntynen		
<p>The thesis was carried out by the order of a commissioning institution. The commissioning institution was Jelppiverkko, a member of the Northern Ostrobothnia Youth Services, which offers various low-threshold services to young people aged from 15 to 28. The commissioning institution and the clients of the service were involved in the development project carried out in the thesis.</p> <p>The purpose of the thesis was to develop Jelppiverkko's operations together with employees and customers. The thesis was functional and a development project was carried out with the aim of developing the service. The aim of the thesis was to compile a concrete guide for young people. The guide would include instructions and advice on how to become independent. Jelppiverkko asked for a printed version of the guide so that it could be distributed to the youth.</p> <p>The theory base introduced the involvement of young people and the social pedagogical perspective. Issues related to the independence of Finnish young people and the method used in the thesis were also highlighted in the theory base.</p> <p>The development project carried out in the thesis utilized the PDCA model, which is a model for continuous development. In addition, Webropol and Canva were used in the thesis to carry out the survey and guide.</p> <p>The key outcomes of the development project included creating a clear and informative guide, enabling youth participation, and clarifying the work of employees. As a result of the development project, the guide provided young people with material where they can find advice on the most common challenges related to independence.</p>		

Key words

Inclusion, independence of young people, social pedagogical perspective, support for independence

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA	2
3 OPINNÄYTETYÖPROSESSIN TOTEUTUS	6
4 OPINNÄYTETYÖN KEHITTÄMISPROJEKTIN ETENEMINEN	7
4.1 Suunnittelu – Plan	7
4.2 Työstäminen – Do	9
4.3 Tarkastus – Check	11
4.4 Korjaus – Act	12
4.5 Toisen kierroksen suunnitteluvaihe	13
4.6 Toisen kierroksen työstämisen vaihe	14
4.7 Toisen kierroksen tarkistusvaihe	14
4.8 Toisen kierroksen korjausvaihe	15
4.9 Kolmannen kierroksen suunnitteluvaihe	15
4.10 Kolmannen kierroksen työstämisen vaihe	15
5 KEHITTÄMISPROJEKTIN KESKEISET TULOKSET	16
6 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI	18
7 POHDINTA	20
LÄHTEET	22
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Opinnäytetyöprosessin eteneminen.....	6
KUVIO 2. PDCA-malli (mukaillen Aalto-käsikirja 2022).....	7
KUVIO 3. Kehittämisen ensimmäinen vaihe.....	8
KUVIO 4. Kehittämisen toinen vaihe	10
KUVIO 5. Kehittämisen kolmas vaihe.....	12
KUVIO 6. Kehittämisen neljäs vaihe.....	13
KUVIO 7. Kehittämisen keskeiset tulokset	17
KUVAT	
KUVA 1. Nuorten haastaviksi kokemia asioita liittyen itsenäisyyteen	11
KUVA 2. Kyselyn tulokset oppaan tarpeellisuudesta.....	11

1 JOHDANTO

Toiminnallinen opinnäytetyö toteutettiin Pohjois-Pohjanmaan nuorisopalveluihin kuuluvalla Jelppiverkolle. Jelppiverkko on yhdeksän kunnan alueella toimiva palvelu, joka tarjoaa nuorille (15–28-vuotiaille) matalan kynnyksen työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä yksilö- ja starttivalmennusta. Palveluita tuotetaan sekä paikallisesti että alueellisesti. Jelppiverkon toiminta on nuorille maksutonta ja luottamuksellista. Työ perustuu nuorisotyölliseen otteeseen, jossa paneudutaan nuoren arkielämään. Jelppiverkko toimii tärkeänä osana nuorten palveluverkosta. (Jelppiverkko.) Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Jelppiverkon toimintaa yhdessä työntekijöiden ja nuorten kanssa osallistamalla heitä kehittämissuorituksissa. Kehittämissuorituksen tuloksena syntyvä opas tulee käyttöön koko Jelppiverkossa. Opinnäytetyö toteutettiin yhdessä Jelppiverkon työntekijöiden kanssa, ja nuoria osallistettiin lähes kaikilta Jelppiverkon toimialueilta.

Opinnäytetyön kehittämissuorituksen tavoitteena oli koostaa opas, joka auttaa nuoria haastavassa itseenäistymisen elämänvaiheessa lisäämällä tietoa itsenäistymisestä. Tavoitteena oli rakentaa nuorille tehokas opas, jonka sisältämiin tietoihin ja toimintaehdotuksiin he voivat myös tarvittaessa palata. Sisällöksi oppaaseen sisällytettiin nuorten itse ideoimia ja esiin tuomia asioita. Keskeistä tietoperustaa opinnäytetyölle olivat osallisuuden näkökulmat ja sosiaalipedagoginen näkökulma. Nämä kuuluvat opinnäytetyön pääkäsitteisiin.

Opinnäytetyön taustana ja perusteena oli tuoda nuorille konkreettista apua ja tukea itsenäistymiseen koostamalla tärkeitä tietoja yhteen paikkaan helposti saataville. Jelppiverkon asiakkaiden eli nuorten kohtaamat haasteet liittyvät usein samoihin aiheisiin, ja siksi oli tarpeellista luoda materiaali, joka vastaa nuoria yleisimmin mietityttäviin asioihin liittyen itsenäistymiseen. Oppaan jakamisella vapautetaan työntekijöiden aikaa yksilöllisempien ja monimutkaisempien haasteiden kanssa auttamiseen. Oppaan sisältö rajattiin vastaamaan yleisimpiin haasteisiin, joita nuoret kohtaavat itsenäistymisessä ja joihin on syytä kiinnittää huomiota. Konkreettinen opas mahdollistaa tarvittaessa asioihin palaamisen sekä helpottaa tiedon löytämistä.

Opinnäytetyössä syvennyttiin kehittämissuorituksen taustalla olevaan tietoperustaan ja projektissa käytettyihin menetelmiin ja työkaluihin. Työssä esitellään kehittämissuorituksen vaiheet tarkasti ja kerrotaan jokaisen vaiheen tavoite ja saavutukset. Opinnäytetyössä käydään läpi myös projektin sujuvuutta, keskeisiä tuloksia ja projektista heränneitä ajatuksia.

2 KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA

Opinnäytetyön keskeisenä tietoperustana on sosiaalipedagoginen näkökulma ja osallisuuden näkökulmia. Näistä koostui kattava tietoperusta tukemaan opinnäytetyötä ja siinä toteutettavaa kehittämisprojektia. Tietoperustalla pohjustettiin ja perusteltiin kehittämisprojektia ja tuotiin esiin sitä tukevia asioita. Lisäksi tässä luvussa esitellään käytetyn metodin eli PDCA-mallin toimintaa ja perustellaan valintaa. Opinnäytetyön tietoperustaksi valikoituneet aiheet tuovat esiin opinnäytetyön tavoitteita ja tukevat kehittämisprojektin toteutumista.

Osallisuus kuuluu opinnäytetyön tärkeimpiin tietoperustan sisältöihin. Heti opinnäytetyön ideointivaiheessa tiedettiin, että osallisuus tulee olemaan yhtenä osana opinnäytetyötä, sillä se koettiin jokaisen nuoren perusoikeudeksi. Nuorten oikeutta osallisuuteen vahvistaa erilaiset lait, kuten sosiaalihuoltolaki ja nuorisolaki. Esimerkiksi sosiaalihuoltolain 10 § todetaan, että lasten ja nuorten tarpeet ja toivomukset tulisi aina huomioida erilaisia palveluja kehitettäessä (Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301, 10 §). Nuorten kuulemista heitä koskevissa asioissa vahvistaa myös nuorisolain 24 §, jossa siihen veloitetaan. Tämä pykälä velvoittaa myös varmistamaan nuorille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa esimerkiksi nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvissä asioissa. (Nuorisolaki 21.12.2016/1285, 24 §.) On tietenkin hyvä, että näin tärkeä asia on kirjattu useampaan lakiin, mutta nuorten osallistaminen ja erityisesti se, että nuorten ääntä kuunnellaan, tulisi olla oletus ja lähtökohta kaikissa heitä koskevissa asioissa.

Nuoret ovat oman elämänsä asiantuntijoita kuten aikuisetkin, ja he tietävät parhaiten omaa elämäänsä koskevat asiat ja siihen vaikuttavat tekijät. Osallistamalla nuoria ja lisäämällä heidän mahdollisuuksiinsa vaikuttaa voidaan saavuttaa paljon hyviä asioita niin nuorten kesken kuin aikuisten ja nuorten välilläkin. Terveystieteiden tutkimuskeskus (2023) listaa nuorten osallistamisen hyötyjä palveluiden suunnittelussa. Osallistamalla nuoria vahvistetaan heidän näkemystään itsestään ja omista mielipiteistään. Osallistamisen avulla palveluiden laatua pystytään parantamaan, kun palveluiden käyttäjät ovat jo suunnitteluvaiheessa mukana. Antamalla nuorille mahdollisuus osallistua heitä koskeviin asioihin, tässä tapauksessa palveluiden suunnitteluun, osoitetaan arvostusta nuoria kohtaan. Tämä taas voi voimaannuttaa nuoria ja kasvattaa heidän itsevarmuuttaan. (THL 2023.) Nämä hyödyt tulivat esiin opinnäytetyössä ja yksi kehittämisprojektin päämäärinä oli tuottaa nuorille sellaista materiaalia, jonka he itse kokevat hyödylliseksi. Materiaalin sisältöön nuoret pääsivät itse vaikuttamaan.

Toinen osa opinnäytetyön tietoperustaa oli sosiaalipedagoginen näkökulma ja erityisesti yksilön, osallisuuteen ja toimijuuteen liittyvät kokonaisuudet. Kehittämiprojektissa syntyneellä oppaalla lisättiin yksilön mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä ja toimia autonomisesti omassa elämässään. Kehittämiprojektin tuloksena syntyvällä oppaalla vahvistettiin myös yksilön minäpystyvyyden tunnetta ja pärjäämisen kokemusta. Sosiaalipedagoginen näkökulma näkee ihmisen samanaikaisesti yhteisöllisenä olentona ja ainutlaatuisena yksilönä. Sosiaalipedagogiikka kuvaa ihmisen hyvän elämän toteutuvan, kun yksilö kokee omaavansa kykyjä hallita omaa elämäänsä sekä kuuluvansa yhteisöihin. (Nivala & Ryyänen 2019, 91.) Opinnäytetyö pyrkii tarkoituksellaan kehittää Jelppiverkon toimintaa yhdessä nuorten ja työntekijöiden kanssa. Myös opinnäytetyön tavoite eli nuorten auttaminen itsenäistymisoppaan kautta tuki sosiaalipedagogisia tavoitteita. Samalla nuoret saivat mahdollisuuden olla osana yhteisöä ja vaikuttaa sen toimintaan sekä lisätä mahdollisuuksiaan hallita omaa elämäänsä erilaisten itsenäisyyttä tukevien vinkkien avulla.

Kirjassa *Sosiaalipedagogiikka: kohti inhimillisempää yhteiskuntaa* Nivala ja Ryyänen (2019) kirjoittavat paljon osallisuudesta ja sen merkityksestä yksilölle. Osallisuutta kuvataan ikään kuin suhteena yhteisön ja ihmisen välillä. Osallisuudessa nähdään kolme tasoa, jotka muodostavat osallisuuden toteutumisen. Näihin lukeutuvat yhteisön osana oleminen, yhteisössä toimiminen sekä kokemus yhteisöön kuulumisesta. (Nivala & Ryyänen 2019, 138.) Nuorten osallisuutta pyrittiin toteuttamaan kaikilla näillä tasoilla kehittämiprojektin aikana. Nuoret ovat osa yhteisöä eli palvelua, jossa kehittämiprojekti toteutettiin. He saivat toimia yhteisössä vaikuttamalla projektiin ja tätä kautta heille mahdollistettiin kokemus yhteisöön kuulumisesta. Näiden osa-alueiden toteutuminen lisää nuorten kokemusta siitä, että he ovat merkityksellinen osa yhteisöä.

Kirjassa Nivala ja Ryyänen (2019) kiteyttävät hyvin myös sen, mitä sosiaalipedagoginen toiminta osallisuuden edistäjänä tarkoittaa. Osallisuuden edistäminen on ihmisen kasvun tukemista yhteisön jäsenenä. (Nivala & Ryyänen 2019, 139.) Opinnäytetyössä toteutettava kehittämiprojekti tavoitteli osallisuuden edistämistä. Kehittämiprojektissa mahdollistettiin nuorten kasvu ja kehitys itsenäisemmäksi yksilöksi luomalla uusia tapoja vaikuttaa yhteisössä ja kehittää yhteisön toimintaa. Kehittämiprojektissa ja sen jälkeen nuori kasvaa oman elämänsä asiantuntijaksi ja lisää kokemustaan siitä, että voi itse vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäristöönsä. Palvelussa, jossa projekti toteutettiin, nuorten motivaatiolla sitoutua palveluun on suuri merkitys parhaan lopputuloksen saavuttamisessa. Palveluun sitoutuminen mahdollistaa työntekijän ja nuoren välille vahvemman suhteen, ja työntekijä pystyy tehokkaammin auttamaan ja tukemaan nuorta. Nivala ja Ryyänen (Nivala & Ryyänen 2019, 138–139.) kirjoittavat, että kun yksilölle annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa yhteisön toimintaan,

muodostuu hänelle myös eräänlainen vastuu yhteisöstä ja sen asioista. Tästä syntyy usein molemminpuolinen luottamuksen kokemus yhteisön jäsenelle. Luottamuksellisuus vahvistaa yhteisöön ja sen toimintaan sitoutumista.

Toiminnallisissa opinnäytetöissä, jotka sisältävät kehittämisprojektin, voidaan käyttää erilaisia menetelmiä. Tähän opinnäytetyöhön valikoitui kehittämisprojektin menetelmäksi PDCA-malli. Menetelmä valittiin, koska se koettiin tehokkaaksi kehittämiseen ja projektin läpivientiin. PDCA-malli on tunnettu malli, jonka avulla voidaan toteuttaa jatkuvaa kehittämistä. Mallissa ei siis keskitytä yksittäisiin kehityskohteisiin vaan toimintaa tai projektia pyritään parantamaan jatkuvasti koko kehittämisprojektin ajan. PDCA-malli ottaa huomioon suunnittelemisen ja toteuttamisen lisäksi myös tavoitteisiin pääsemisen ja prosessin korjaamisen. Juuri tämä tekee siitä tehokkaan menetelmän. (MCS 2020.) PDCA-malli koostuu kirjaimien mukaan neljästä eri vaiheesta, joiden kautta kehittämisprojektia voidaan viedä eteenpäin. Mallin neljä vaihetta ovat Plan eli suunnitteluvaihe, Do eli työstämisen vaihe, Check eli tarkistusvaihe sekä Act eli korjausvaihe. Näitä vaiheita mukaillen toteutettiin kehittämisprojekti. PDCA-mallia kierretään ikään kuin kehää, ja vaiheista siirrytään seuraavaan, kunnes kehittämisprojektiin ollaan tyytyväisiä ja asetetut tavoitteet on todettu saavutetuiksi. Oikein toteutettuna PDCA-malli on tehokas menetelmä, jolla päästään asetettuihin tavoitteisiin ja voidaan varmistua kehittämisprojektin laadukkuudesta. PDCA-malli ohjaa työskentelyä ja luo sille hyvän pohjan. Malli osoittaa tehokkaasti epäkohtia, joiden kautta pystytään tekemään tarvittavia muutoksia ja reagoimaan nopeasti muuntamalla kehittämisprojektia. (MCS 2020.)

Itsenäistyminen on yksi suurista käännekohdista ihmisen elämässä. Nuori on saattanut haaveilla omilleen muutosta ja itsenäisen elämän aloittamisesta pitkään, tai se voi tulla yllättäen esimerkiksi opiskelupaikan saamisen myötä. Omaan asuntoon muuttaminen ja itsenäisemmän elämän aloittaminen voivat tuoda mukanaan jännitystä, iloa, surua, stressiä, epävarmuutta tai yksinäisyyttä. (Ranta.) Tunteiden kirjo on laaja, minkä vuoksi nuori voi kokea tämän elämänvaiheen kuormittavaksi ja sekavaksi. Joillakin itsenäistyminen sujuu helpommin ja ongelmitta, mutta toiset kohtaavat erilaisia haasteita ja epävarmuutta. Avun pyytäminen ja omien taitojen tunnistaminen on tärkeää, eikä sitä tarvitse hävetä. Ongelmiin ja haasteisiin kannattaa puuttua ajoissa tilanteiden ratkaisemiseksi. (Ranta.) Ongelmien ennaltaehkäisy ja itsenäistymiseen valmistautuminen helpottavat tulevaa elämänvaihetta ja auttavat ottamaan huomioon erilaisia asioita. Opinnäytetyön kehittämisprojektin tuloksena syntynyt opas antaa nuorille valmiin materiaalin, jonka avulla asioita voi pohtia etukäteen ja joka kulkee nuoren mukana läpi itsenäistymisen. Oppaaseen kootut asiat ovat helposti saatavilla, eikä nuoren tarvitse muistaa ulkoa kaikkia itsenäistymiseen liittyviä asioita.

Suomessa itsenäistyminen tapahtuu aikaisin. Keskimäärin suomalainen nuori muuttaa lapsuudenkodistaan 21,6-vuotiaana, kun taas muualla Euroopassa ikä on 26,2 (Sandell 2021 [Eurostat 2019]). Suomalaisien nuorten aikaista kotoa muuttoa selittää myös suomalainen tulonsiirtorakenne, jossa nuoren täytessä 18 vuotta tukijärjestelmä muuttuu ja samalla myös nuoren elatuksesta aiheutuvat kustannukset kasvavat. Myös nuoret itse ajattelevat, että 18 vuotta on hyvä ikä omilleen muuttamiseen. Ylen uutisessa lapsiasiavaltuutettu Pekkarinen toteaa, että itsenäistymiseen liittyy nuorilla kuitenkin myös hie-man vääristyneitä ajatuksia. Nuoret saattavat ajatella, että omilleen muuttaminen tuo täyden vapauden. Tällöin voi tulla yllätyksenä esimerkiksi sähkölaitokseen ja verottajaan liittyvät pakolliset asiat ja niiden hoitaminen. Pekkarinen harmittelee sitä, että suomalaiset ovat aina kokeneet avun pyytämisen haastavana, vaikka uudessa elämänvaiheessa kuka tahansa kokee olevansa yksin ja uusien asioiden äärellä. Pekkarisen mielestä nuorille tulisi tarjota enemmän matalan kynnyksen palveluita ja neuvontaa, eikä tehdä oletuksia siitä, että nuoret löytäisivät etsimänsä tiedon itse internetistä. (Sandell 2021.) Nämä asiat vahvistivat ajatusta siitä, että nuoret tarvitsisivat konkreettisen oppaan, josta he löytäisivät neuvoja itsenäistymiseen. Oppaan tarjoaminen avaa myös keskustelua nuoren ja aikuisen välille siitä, että aikuiset haluavat olla nuorten tukena ja apuna uuden elämänvaiheen edessä.

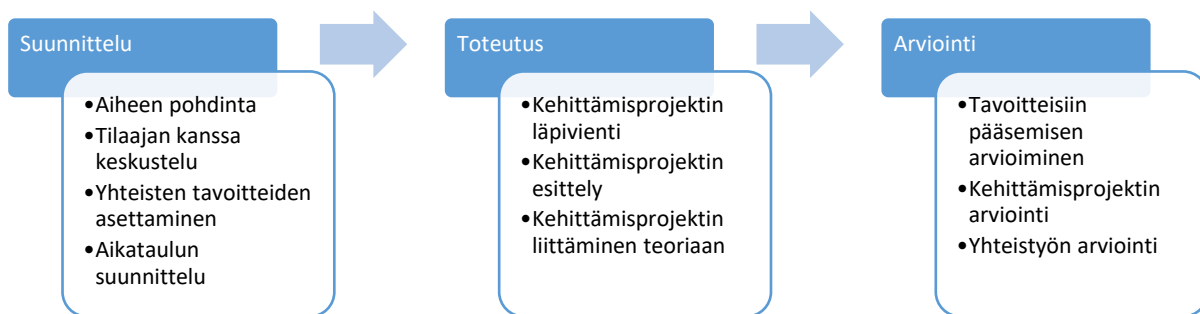
3 OPINNÄYTETYÖPROSESSIN TOTEUTUS

Opinnäytetyöprosessi oli pitkä ja sisälsi monta vaihetta, joiden kautta prosessi saatiin vietyä läpi. Opinnäytetyön onnistumisen kannalta oli tärkeää ottaa huomioon kaikki opinnäytetyöprosessin vaiheet ja pohtia mitä kussakin vaiheessa tehdään. Opinnäytetyöprosessin jokainen vaihe on tärkeä osa prosessin etenemistä. Opinnäytetyöprosessi sisälsi kolme päävaihetta, jotka olivat suunnittelu, toteutus ja arviointi. Jokainen näistä vaiheista sisälsi useita asioita, jotka esitellään seuraavaksi.

Ensimmäinen vaihe opinnäytetyöprosessissa oli suunnittelu (KUVIO 1). Suunnittelulla käynnistettiin koko prosessi ja se toimi pohjana prosessin etenemiselle. Suunnitteluvaiheessa pohdittiin opinnäytetyön aihetta ja keskusteltiin siitä yhdessä tilaajan kanssa, jolta toive opinnäytetyölle tuli. Yhteisen keskustelun myötä asetettiin tavoitteet opinnäytetyölle ja suunniteltiin siihen sopiva aikataulu. Aikataulua pohdittiin sekä tilaajan tarpeiden kannalta että opinnäytetyön tekijän mahdollisuuksien ja toiveiden mukaan. Tilaajan kanssa saatiin yhdessä aikaan suunnitelma, jonka tavoitteet ja aikataulu olivat realistiset ja toivottu lopputulos tarpeen mukainen. Lisäksi suunnitteluvaiheessa pohdittiin prosessissa käytettävien mukaan.

Suunnittelun jälkeen opinnäytetyöprosessissa siirryttiin toteutukseen. Tässä vaiheessa toteutettiin kehittämisprojekti alusta loppuun sekä liitettiin projekti teoriaan. Toteutusvaiheessa esiteltiin koko kehittämisprojekti vaihe vaiheelta ja avattiin kehittämisprojektin toteutusta ja menetelmiä. (KUVIO 1.)

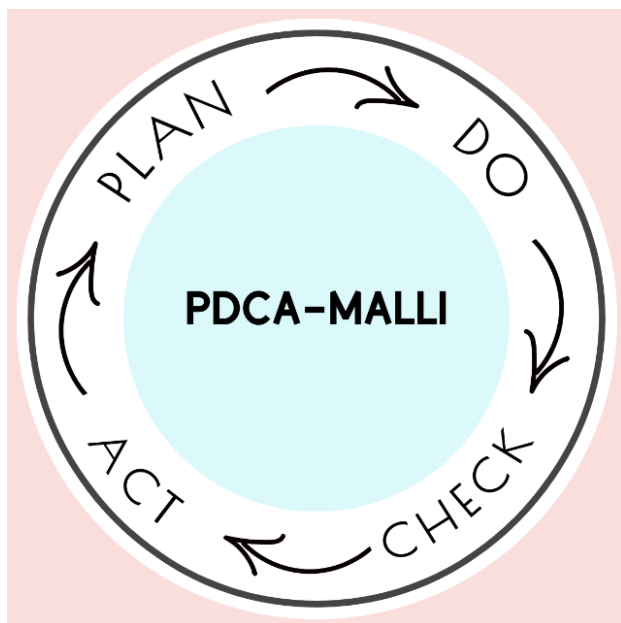
Opinnäytetyöprosessin viimeinen päävaihe oli arviointi. Arviointivaiheessa palattiin suunnitteluvaiheessa asetettuihin tavoitteisiin ja arvioitiin niiden toteutumista. Lisäksi arviointivaiheessa arvioitiin kehittämisprojektin onnistumista, kehittämisehdotuksia ja opinnäytetyön merkityksellisyyttä sosiaalialalla. Arviointivaiheessa pohdittiin myös tilaajan kanssa tehdyn yhteistyön onnistumisesta ja laadusta.

KUVIO 1. Opinnäytetyöprosessin eteneminen

4 OPINNÄYTETYÖN KEHITTÄMISPROJEKTIN ETENEMINEN

Kehittämisprojekti vietiin läpi PDCA-mallin avulla ja sen vaiheita hyödyntäen (KUVIO 1). Kehittämisprojekti sisälsi mallin kaikki vaiheet useampaan kertaan, jolloin mahdollistettiin ja varmistettiin tehokas sekä jatkuva kehittämisprojekti. Kehittämisprojektin tavoitteena oli tuottaa nuorille hyödyllistä tietoa sisältävä opas liittyen itsenäistymiseen ja uusien asioiden opetteluun sekä vastuun kantamiseen. Kehittämisprojektin tuloksena syntynyt opas tulee olemaan tärkeä työkalu ja materiaali Jelppiverkolla tehtävään työhön nuorten kanssa. Opas mahdollistaa sen, että nuorilla on konkreettista materiaalia, johon he voivat rauhassa perehtyä ja tarvittaessa palata. Opas kerää yhteen tärkeimmät tiedot itsenäistymiseen ja sen mukanaan tuomiin haasteisiin. Kehittämisprojekti toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Jelppiverkon työntekijöiden kanssa ja myös nuoret pääsivät projektiin mukaan.

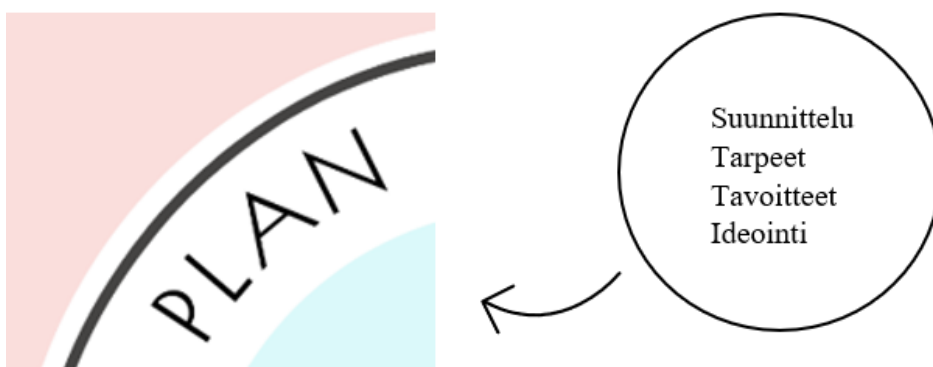

KUVIO 2. PDCA-malli (mukaillen Aalto-käsikirja 2022)

4.1 Suunnittelu – Plan

Mallin ensimmäinen vaihe on suunnitteluvaihe (Plan). Suunnitteluvaiheessa tarkastellaan ongelmaa ja pohditaan miten ja kenen toimesta se voitaisiin ratkaista sekä millä keinoilla ongelman ratkaisuun ryhdytään. (MCS 2020.) Suunnitteluvaihe on syytä tehdä huolella, sillä se on pohja kehittämisprojektille. Suunnitteluvaiheessa pohditaan keinoja ja menetelmiä ongelman ratkaisemiseksi eli kehittämisprojektin toteuttamiseksi. Tässä vaiheessa on myös hyvä pohtia, mitä kehittämisprojektin toteuttaminen

vaatii, mitä tietoja siihen on jo saatavilla sekä mitä kenties vielä tarvitaan. Suunnitteluvaiheessa voidaan pohtia myös sitä, miten projektin lopputuloksen toimivuutta voidaan testata, ja ketkä testaamiseen osallistuvat. (MCS 2020.) Ensimmäisenä kehittämisprojektia aloitettaessa lähdimme yhdessä Jelppi-verkon työntekijöiden kanssa pohtimaan, mihin tarpeisiin opas vastaisi, ketä varten se tehtäisiin, mitä asioita oppaan tulisi sisältää ja miten opasta hyödynnettäisiin käytännössä. (KUVIO 2.) Suunnitteluvaiheessa ideoimme rohkeasti erilaisia vaihtoehtoja ja heittelimme ilmoille ideoita oppaan sisällöstä (LIITE 1). Opas koettiin Jelppiverkolla hyvin tärkeäksi ja nuoria tukevaksi materiaaliksi. Oppaasta haluttiin selkeä, tiivis ja konkreettista apua tuova materiaali, ja siksi pohdimme yhdessä, mitkä olisivat tärkeimpiä asioita, joita oppaaseen tulisi sisällyttää.

KUVIO 3. Kehittämisprojektin ensimmäinen vaihe

Suunnitteluvaiheessa oppaan tekemiselle nousseita tarpeita olivat muun muassa nuorten itsenäistymisen tukeminen ja konkreettisen materiaalin tarjoaminen. Jelppiverkolla työntekijät kohtaavat paljon erilaisissa elämäntilanteissa olevia nuoria, mutta usein samankaltaiset haasteet nousevat esiin. Vaikka työntekijät tekevät tiivistä työtä nuorten kanssa ja keskustelevat monista itsenäistymiseen liittyvistä asioista, he kokivat, että olisi tärkeää olla jokin materiaali, johon nuori voisi itsenäisesti palata ja josta löytyisi tärkeimmät vinkit ja neuvot yleisimpiin haasteisiin. Opas toimisi ikään kuin käsikirjana itsenäistymisessä, ja työntekijät auttaisivat monimutkaisempien ja yksilöllisempien haasteiden edessä. Oppaan sisältö toimisi myös ennaltaehkäisevässä roolissa tuomalla tietoja ja neuvoja ongelmien ja haasteiden välttämiseen. Opas tulisi käyttöön Jelppiverkon asiakkaille jaettavana materiaalina. Opas tuo työntekijälle materiaalin ja työkalun, jota hän voi jakaa kohtaamilleen nuorille. Opasta voitaisiin jakaa lähes koko Jelppiverkon asiakaskunnalle, riippuen hieman asiakkaan tilanteesta.

Suunnitteluvaiheessa oppaan sisältöjä mietittiin laajasti ja Jelppiverkon työntekijöiltä tuli runsaasti erilaisia ideoita liittyen oppaaseen sisällytettäviin aiheisiin. Koska oppaasta haluttiin kuitenkin tiivis ja

ytimekäs tiedon löytämisen helpottamiseksi, piti sisältöjä rajata ja pohtia, mitkä ovat kaikista tärkeimmät osa-alueet ja aiheet oppaaseen. Suunnitteluvaiheessa saimme koottua alustavan version sisällöistä. Työntekijät kokivat tärkeimpinä aiheina oppaaseen talousasiat, oman asunnon hoitaminen, arjen toimivuus sekä erilaiset asiointiin ja hakemusten täyttämiseen liittyvät asiat. Näiden pohjalta lähdettiin toteuttamaan alustavaa versiota oppaasta.

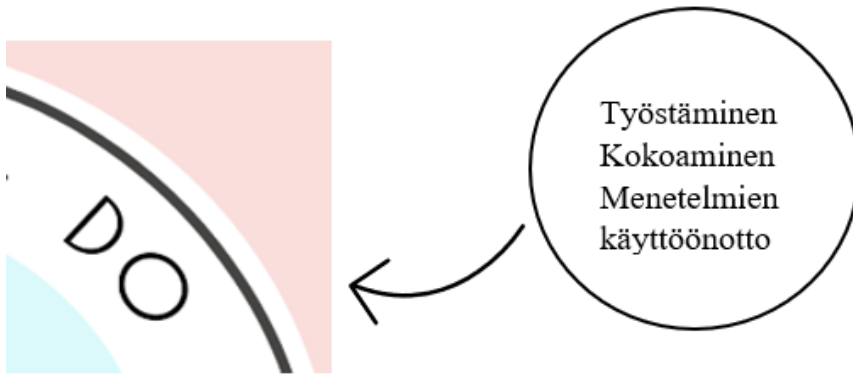
Työntekijöiden kokemuksen ja tietämyksen pohjalta tulleiden sisältöehdotusten lisäksi koimme yhdessä työntekijöiden kanssa, että olisi hyvä ottaa suunnitteluun mukaan myös Jelppiverkon omat asiakkaat eli nuoret, joita varten opas tehtäisiin. Pohdimme, miten toisimme heidän äänensä ja ideansa kuuluviin. Päädyimme toteuttamaan kyselyn, jolla kysyttäisiin nuorilta, missä asioissa he ovat kokeneet haasteita ja mihin asioihin liittyen he kaipaavat tai olisivat kaivanneet vinkkejä liittyen itsenäistymiseen. Suunnittelimme kyselyn toteutusta ja päädyimme nimettömään verkkokyselyyn, jotta saavuttaisimme helpommin kaikkien Jelppiverkon yksiköiden asiakkaat ja kynnys vastaamiselle olisi mahdollisimman matala.

Ensimmäisellä suunnitteluvaiheella kehittämisprojekti saatiin tehokkaasti käyntiin ja suunnittelupalaverin jälkeen oli helppo siirtyä työstämisvaiheeseen ja suunnitelmien toteuttamiseen. Suunnittelu sujui mutkattomasti johtuen suurilta osin vahvasta mielenkiinnosta ja motivaatiosta toteuttaa ja tuottaa opas nuorille. Suunnittelussa kaikki saivat tuoda rohkeasti esiin omia ideoitaan ja näkemyksiään, mikä rikastutti suunnittelua merkittävästi.

4.2 Työstäminen – Do

Toisessa vaiheessa eli työstämisvaiheessa (Do) suunnitelmaa lähdetään toteuttamaan. Työstämisvaiheessa voidaan esimerkiksi toteuttaa käytännössä niitä menetelmiä, joita suunnitteluvaiheessa on päätetty ottaa käyttöön kehittämisprojektin toteuttamisessa, kuten esimerkiksi kyselyitä tai haastatteluita. (MCS 2020.) Suunnittelupalaverissa esiin tuotujen ideoiden ja ehdotusten pohjalta lähdettiin tekemään kyselyä nuorille. Kyselyä rakennettaessa pyrittiin asettumaan nuoren mielenmaisemaan ja tekemään kyselystä avoin ja sellainen, josta vastaajalle tulee ymmärretty ja kuultu olo. Kysymykset pyrittiin rakentamaan helposti ymmärrettäviksi ja sellaisiksi, joiden vastauksista saadaan mahdollisimman paljon tietoa kysytystä asiasta. Kyselyyn haluttiin sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Kyselystä työstettiin mahdollisuuksien mukaan sellainen, johon vastatessa nuori kokisi tulevansa kuuluksi ja että hänen mielipiteellään ja vastauksillaan olisi oikeasti merkitystä. Kysely rakennettiin Webropol-työkalulla. Kyselystä tehtiin anonyymi ja verkossa toteutettava, jotta vastaamisen kynnys

olisi matalampi ja kysely saavuttaisi helpommin nuoria. Kyselyn pituus haluttiin pitää maltillisena, jotta siihen vastaaminen ei veisi liian kauan. Monivalintakysymysten kohdalle lisättiin myös tekstikenttä, johon vastaaja pystyi lisäämään oman vaihtoehdon, jos mikään valmiista vastausvaihtoehdoista ei tuntunut oikealta. (LIITE 3).

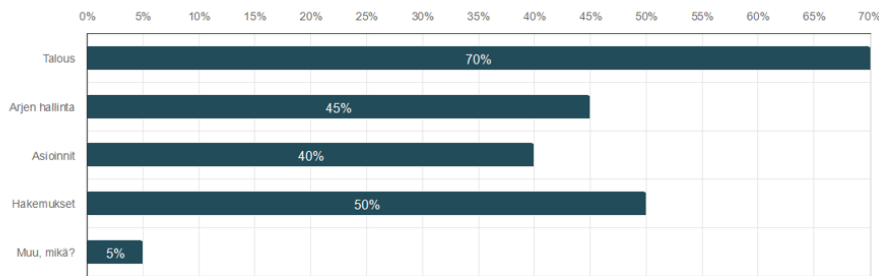
KUVIO 4. Kehittämisprojektin toinen vaihe

Ennen kyselylinkin lähettämistä nuorille sisältö hyväksytettiin tilaajalla ja tehtiin viimeiset korjaukset, minkä jälkeen kyselylinkki lähetettiin Jelpiverkon toimialueiden asiakkaille. Vastausaikaa kyselyyn annettiin useampi viikko. Kyselyyn vastasi 20 Jelpiverkon asiakasta. Webropol-työkalu kasasi vastaukset raportiksi, josta niitä voitiin tarkastella. (LIITE 4.) Vastauksien perusteella pystyttiin rakentamaan oppaan sisältö niin, että se vastaisi aidosti nuorten tarpeita ja toisi hyödyllisiä neuvoja nuorille. Vastauksista ilmeni asioita, joissa nuoret kokevat haasteita ja joihin he eniten kaipaavat apuja. Esimerkiksi kun nuorilta kysyttiin, missä asioissa he kokevat tai ovat kokeneet haasteita itsenäistymiseen liittyen, nousi talousasiat selvästi haastavimmaksi osa-alueeksi. Nuoret kokivat haasteita myös arjen hallinnassa ja hakemuksissa sekä asioinnissa (KUVA 1).

Kyselyssä kysyttiin myös nuorten mielipidettä siitä, kokevatko he nuorten itsenäistymisoppaan hyödylliseksi. Vastaajista 80 prosenttia koki oppaan hyödylliseksi tai vähintään jokseenkin hyödylliseksi. (KUVA 2.) Tämä toi lisää varmuutta siihen, että oppaalle tulisi olemaan kysyntää ja siitä olisi nuorille aidosti apua. Kyselyn toteuttamista ja sitä kautta nuorten osallistamista kehittämisprojektissa pidettiin merkityksellisenä osana. Vastausten tarkastelun jälkeen siirryttiin jälleen seuraavaan kehittämisprojektin vaiheeseen.

Mitkä asiat koet/koit haastavaksi itsenäistymisessä? Voit valita useita.

Vastaajien määrä: 20, valittujen vastausten lukumäärä: 42

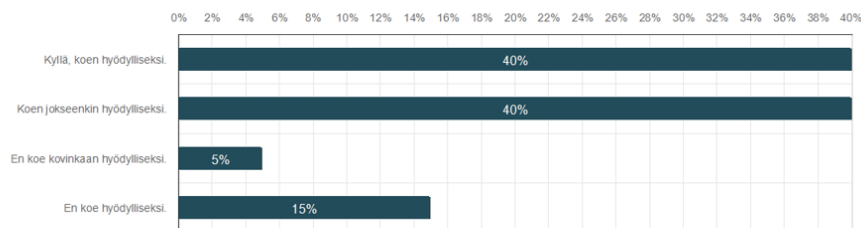

	n	Prosentti
Talous	14	70,0 %
Arjen hallinta	9	45,0 %
Asioinnit	8	40,0 %
Hakemukset	10	50,0 %
Muu, mikä?	1	5,0 %

KUVA 1. Nuorten haastaviksi kokemia asioita liittyen itsenäisyyteen

Kokisitko hyödylliseksi oppaan, jossa olisi neuvoja ja vinkkejä itsenäistymiseen ja siihen liittyviin haasteisiin?

Vastaajien määrä: 20

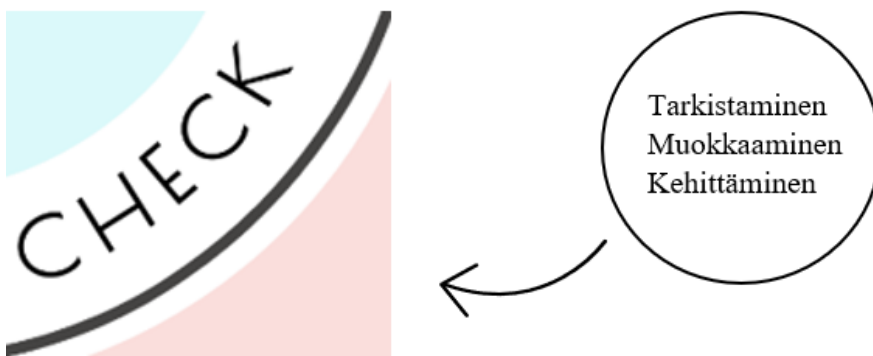
	n	Prosentti
Kyllä, koen hyödylliseksi.	8	40,0 %
Koen jokseenkin hyödylliseksi.	8	40,0 %
En koe kovinkaan hyödylliseksi.	1	5,0 %
En koe hyödylliseksi.	3	15,0 %

KUVA 2. Kyselyn tulokset oppaan tarpeellisuudesta

4.3 Tarkastus – Check

PDCA-mallin kolmas vaihe (Check) on tarkistusvaihe. Tämä vaihe on tärkeä kehittämisprojektin toimivuuden kannalta. Tarkistusvaiheessa varmistetaan, että asetetut tavoitteet ja tarkoitukset saavutetaan aikaansaadulla kehittämisellä ja tarpeen tullen osoitetaan, mitä kehittämisprojektin tulee vielä työstää. Samalla arvioidaan toteutetun kehittämisprojektin toimivuutta ja sitä, muuttiko se haluttuja asioita

parempaan suuntaan. Tarkistusvaiheessa voidaan arvioida myös sitä, ovatko saavutetut muutokset riittävän pysyviä ja myös tulevaisuudessa toimivia ratkaisuja. (MCS 2020.) Kyselyn tulosten perusteella muokattiin muistiinpanoja oppaaseen tulevasta sisällöstä. Varmistettiin, että kaikki osa-alueet on huomioitu ja kerättiin yhteen työntekijöiden ideat sekä nuorten toiveet. Kaiken tämän materiaalin pohjalta lähdettiin työstämään alustavaa versiota oppaasta. PDCA-mallin vaiheet voivat kehittämisprojektista ja sen etenemisestä riippuen olla hyvin eri pituisia ja sisältää erilaisia työstettäviä asioita. Joistain vaiheista voidaan edetä hyvin nopeasti seuraavaan, ja jotkut sisältävät enemmän työstämistä. Erityisesti tarkistusvaihe voi olla ajallisesti lyhyempi kuin esimerkiksi työstämisvaihe, mutta silti tarkistaminen on yksi kehittämisprojektin tärkeimmistä vaihteista (KUVIO 4). Tarkistusvaiheesta saatiin tärkeää tietoa kehittämisprojektin tueksi.

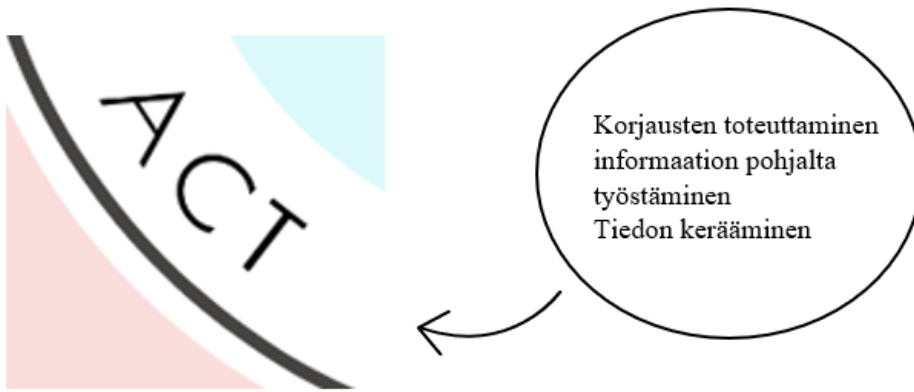
KUVIO 5. Kehittämisprojektin kolmas vaihe

4.4 Korjaus – Act

Mallin neljännessä vaiheessa (Act) toteutetaan tarkistusvaiheessa havaitut korjaavat toimenpiteet (MCS 2020). Näin kehittämisprojektia saadaan viilattua jälleen paremmin tavoitteisiin vastaavaksi. Tarkistusvaiheesta siirrytään jälleen suunnitteluvaiheeseen pohtimaan, miten ja millaisia korjauksia lähdetään toteuttamaan (MCS 2020). Korjausvaihe voi eri prosesseissa ja eri prosessin vaiheissa tarkoittaa joko korjausten toteuttamista tai tarkistusvaiheen pohjalta saadun informaation työstämistä. Tässä vaiheessa kehittämisprojektia kyse oli enemmän jälkimmäisestä. Seuraavaksi lähdettiin rakentamaan alustavaa versiota tulevasta oppaasta aiemmissä vaiheissa kerättyjen materiaalien pohjalta. Työkaluna oppaan rakentamiselle ja suunnittelulle toimi Canva-sovellus. Canvan avulla rakennettiin oppaalle pohja ja sen jälkeen alettiin etsiä tietoa liittyen oppaan aiheisiin. Osa tiedosta löytyi erilaisilta internet-sivuilta, kuten Kansaneläkelaitoksen eli Kelan verkkosivuilta. Tietoa kerättiin myös Jelppiverkon työntekijältä, johon oltiin yhteydessä aina tarvittaessa. Yhteydenpito Jelppiverkon työntekijään oli

hyvin tiivistä ja sujuvaa. Häneen voitiin olla yhteydessä jatkuvasti koko kehittämisprojektin ajan. Koska omasta itsenäistymisen elämänvaiheestani ei ole vielä kovinkaan kauan, pystyin ammentamaan tietoa myös oman kokemuksen kautta. Oppaan rakentamisessa pyrittiin jatkuvasti pohtimaan ja pitämään mielessä nuorten näkökulmaa asioihin ja tuottamaan heille ymmärrettävä ja selkeä materiaali.

KUVIO 6. Kehittämisprojektin neljäs vaihe

Varsinaisen kirjoittamisen ja sisällön rakentamisen jälkeen lähdettiin suunnitteluvaiheeseen pohtimaan oppaan visuaalista ilmettä ja sisältöjen järjestystä sekä rakennetta. Tavoitteena oli tehdä oppaasta selkeälukuinen ja lukukokemukseltaan mielekäs. Lisäksi oli tärkeää, että lukijan olisi helppo palata eri aiheisiin. Canva-työkalu tarjosi mahdollisuudet visuaalisesti laadukkaan ja selkeän kokonaisuuden luomiseen.

4.5 Toisen kierroksen suunnitteluvaihe

Kuten PDCA-mallin oikeaoppiseen käyttämiseen kuuluu, siirryttiin korjausvaiheesta jälleen suunnitteluvaiheeseen. Tässä vaiheessa kehittämisprojektia kokoonnuttiin jälleen Jelppiverkon työntekijöiden kanssa suunnittelupalaveriin, jonka tarkoituksena oli käydä oppaan alustava versio läpi ja pohtia yhdessä, onko oppaan sisältö kohdallaan ja millaisia muutoksia siihen tulisi vielä tehdä (LIITE 2). Pala-verissa oppaan sen hetkinen versio esiteltiin kohta kohdalta läpi ja työntekijät tekivät muistiinpanoja esityksestä. Oppaan esittelyn jälkeen pidettiin kommenttikierros, jossa halukkaat saivat sanoa, mitä mieltä oppaasta olivat, millaisia muutoksia kaipasivat ja oliko visuaalisessa ilmeessä jotain muutettavaa.

Kommenttikierroksen aikana tehtiin muistiinpanoja työntekijöiden puheenvuoroista ja kyseltiin tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä. Palaverissa tuli ilmi muutamia tärkeitä asioita, joita ei muuten olisi välttämättä osattu ottaa huomioon. Työntekijöillä on kattava tieto siitä, millaisia asiakkaita heillä on ja millaisia asioita tulee ottaa huomioon heidän kanssaan työskennellessä. Esimerkiksi oppaan rakentamiseen ja visuaaliseen ilmeeseen tuli paljon erilaisia muutosehdotuksia, sillä muun muassa liiallinen kuvioiden käyttäminen tai pitkien tekstien lukeminen voivat luoda nuorille haasteita oppaan käyttämiseen. Lisäksi työntekijät toivat esiin joitakin yksityiskohtaisia asioita, jotka olisi hyvä lisätä oppaaseen. Suunnittelupalaverista saatiin jälleen paljon uutta tietoa, jonka avulla opasta pystyttiin hiomaan vieläkin paremmaksi ja selkeämmäksi. Yhteistyö Jelppiverkon työntekijöiden kanssa jatkui mutkattomana ja helppona.

4.6 Toisen kierroksen työstämisvaihe

Uuden suunnitteluvaiheen jälkeen oli jälleen aika työstää opasta ja tehdä tarvittavat muutokset. Tässä vaiheessa oppaan visuaalinen ilme muutettiin täysin. Oppaasta tehtiin hieman neutraalimpi, selkeämpi ja helpommin seurattava. Eri osiot koodattiin eri värein, esimerkiksi asiointiin liittyvät asiat ovat väriykseltään violetit. (LIITE 5.) Näin oppaan käyttäjän on helpompi löytää etsimänsä aihe ja tarvittaessa myös palata siihen. Oppaan visuaalista ilmettä selkiytettiin poistamalla liiallinen kuvioiden käyttö ja muuttamalla osioiden värisävyjä lempeämmiksi. Lisäksi oppaaseen lisättiin erilaisia hyödyllisiä puhe-linnumeroita sekä nettisivustoja. Nettisivustot lisättiin oppaaseen QR-koodien taakse, millä saatiin oppaasta helppokäyttöisempi ja yksinkertaisempi. Myös oppaan sisältöön tuli tässä vaiheessa vielä pieniä lisäyksiä ja tarkennuksia.

4.7 Toisen kierroksen tarkistusvaihe

Oppaan hiomisen jälkeen halusimme toteuttaa vielä yhden tarkistus- ja kommentointikierroksen. Tällä kertaa kierros toteutettiin lähettämällä oppaan hiottu ja korjattu versio Jelppiverkon työntekijöille sähköpostilla. Näin jokaisella työntekijällä oli mahdollisuus käydä opas läpi omalla ajallaan rauhassa ja pohtia sen toimivuutta, tarpeisiin vastaavuutta ja visuaalista ilmettä. Työntekijöiltä tuli muutamia korjausehdotuksia liittyen esimerkiksi sanamuotoihin, kirjoitusvirheisiin sekä eri kokonaisuuksien visuaalisiin ilmeisiin. Työntekijöiltä tuli paljon myös positiivista palautetta siitä, että aiemmasta kommenttikierroksesta kerätty palaute oli huomioitu ja sen mukaan oli tehty merkittäviä muutoksia ja parannuksia oppaaseen. Työntekijöiden palaute oli rakentavaa sekä asiallista ja heidän korjausehdotuksensa olivat selkeitä ja ymmärrettäviä.

4.8 Toisen kierroksen korjausvaihe

Kommenttien ja palautteen pohjalta viimeistelin oppaan ja lopuksi myös tarkistin koko kokonaisuuden. Tulostin oppaasta koeversion, jolloin pääsin näkemään ja tarkistamaan myös konkreettisen oppaan sekä tarkastelemaan sen käytettävyyttä ja selkeyttä. Lopputulos oli visuaalisesti miellyttävä, helposti luettava sekä informatiivinen. Tehdyillä muutoksilla saatiin aikaan halutut asiat, ja jokainen muutos oli merkityksellinen osa tuotoksen kehittämistä.

4.9 Kolmannen kierroksen suunnitteluvaihe

Ennen oppaan käyttöönottoa se täytyi vielä painattaa. Sovimme yhdessä tilaajan kanssa käytännön asiat, kuten oppaan koon ja painatusmäärän. Oppaan painatuksellisia ominaisuuksia, kuten paperin paksuutta, sivujen kokoa ja asettelua mietimme tarkkaan yhdessä tilaajan kanssa, jotta oppaasta tulisi kestävä ja helposti luettava. Tarjouksia pyydettiin erilaisista painatusyrityksistä. Painatusyrityksiltä saadut tarjoukset välitettiin tilaajalle, jotta he saivat valita niistä tähän tarpeeseen sopivimman.

4.10 Kolmannen kierroksen työstämisen vaihe

Tilaajan valittua painatusyrityksen tilasimme oppaita aluksi 30 kappaletta. Nämä suunniteltiin otettavaksi käyttöön ensin Jelppiverkon Kalajoen toimipisteellä ja myöhemmin opasta tilattaisiin kaikkiin Jelppiverkon toimipisteisiin. Työntekijät saivat oppaan käyttöön jaettavana materiaalina. Opasta on tarkoitus esitellä ja jakaa nuorille sekä kertoa heille, mihin asioihin siitä löytyy neuvoja. Sovimme yhdessä tilaajan kanssa, että työntekijät saavat halutessaan antaa palautetta oppaan vastaanotosta ja toimivuudesta.

5 KEHITTÄMISPROJEKTIN KESKEISET TULOKSET

Kehittämisprojekti vietiin läpi onnistuneesti hyödyntäen PDCA-mallin vaiheita. Jokaisessa vaiheessa kehittämisprojekti meni eteenpäin ja jatkuvaa kehitystä oli huomattavissa. Kehittämisprojektiä oli mielenkiintoista työstää ja oppaan kehittäminen ja rakentaminen oli tehokasta. Oppaasta saatiin tarpeisiin vastaava ja selkeä sekä helposti ymmärrettävä kokonaisuus. PDCA-mallin vaiheita noudattamalla projektin eteneminen oli sujuvaa sekä kehittäminen helppoa ja järjestelmällistä. Kehittämisprojekti vastasi hyvin asetettuihin tavoitteisiin.

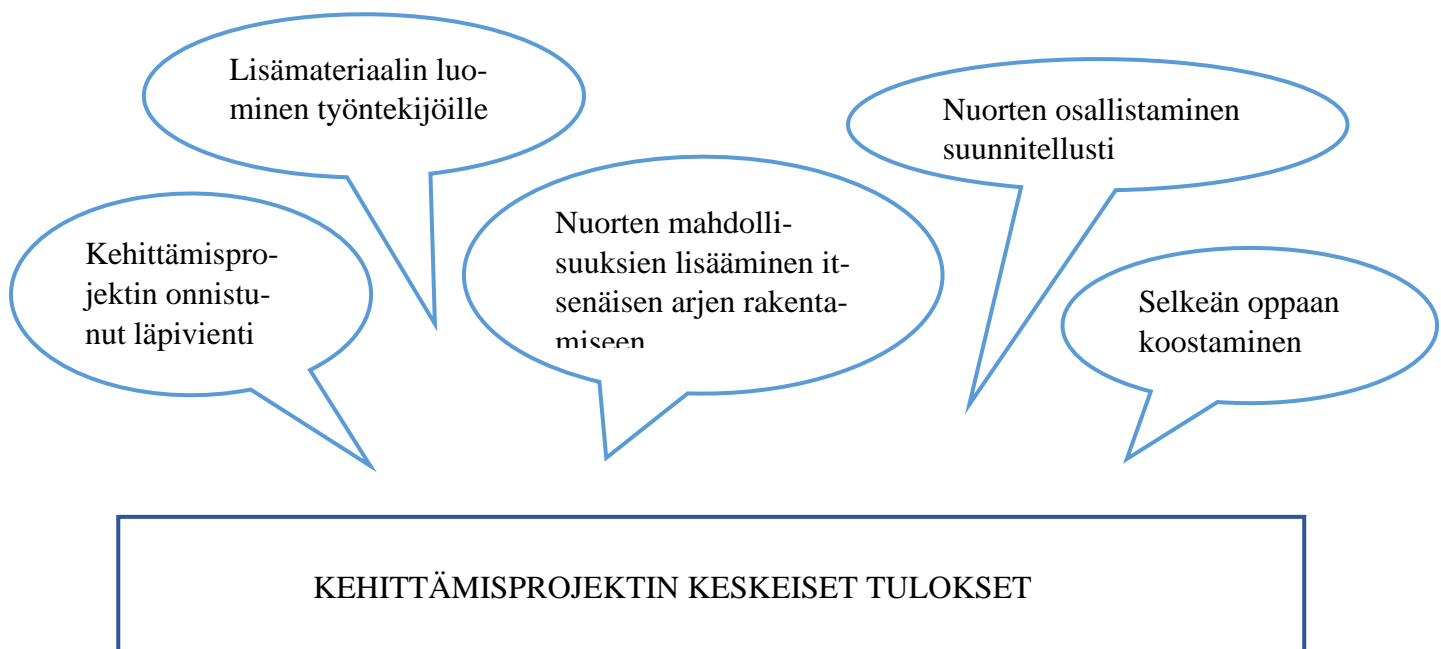
Kehittämisprojektin pohjana toiminut tietoperusta sosiaalipedagogisuudesta ja nuorten osallistamisesta tulivat hienosti esiin oppaan rakentamisessa ja suunnittelussa. Nuoret saivat mahdollisuuden vaikuttaa heitä koskeviin asioihin kehittämällä Jelpiverkon palveluita osallistumalla oppaan sisältöjen ideoimiseen ja suunnitteluun. Nuorten ääntä kuunneltiin ja se otettiin aidosti huomioon suunnittelussa ja kehittämisprojektin vaiheissa. Nuoria huomioitiin myös siten, että kehittämisvaiheen jokaisessa vaiheessa ja oppaan rakentamisessa sekä kehittämisessä pyrittiin jatkuvasti pitämään mielessä nuorten mielenmaisema ja huomioimaan heitä koskevia erityistarpeita, jotta tuotettu materiaali olisi mahdollisimman hyvin nuorille sopiva.

Oppaasta saatiin tehtyä tiivis, informatiivinen, selkeä ja helposti luettava kokonaisuus, joka sisälsi kaikki ne aiheet, jotka nuoret kokivat toteutetun kyselyn pohjalta haastaviksi. Opas vastaa hyvin nuorten tarpeisiin saada tietoa itsenäistymiseen liittyvistä asioista, ja oppaan visuaalinen ilme tukee jokaisen nuoren mahdollisuutta oppia asioita. Oppaan selkeys ja eri teemojen merkitseminen eri värein ovat tekijöitä, jotka parantavat oppaan helppokäyttöisyyttä. Oppaan sisältöihin on helppo palata ja oppaan konkreettinen painatus luo työntekijöille jaettavan materiaalin sen sijaan, että nuorille kerrottaisiin internet-sivusto, jonka he ehkä silmäilisivät läpi ja sen jälkeen se hukkuisi kaiken muun internet-sisällön sekaan. Konkreettista opasta on mielekkäämpi lukea myös yhdessä työntekijän kanssa. Oppaan pituus on sopiva, sillä se sisältää ytimekkäästi tärkeimmät aiheet ja QR-koodien sekä puhelinnumeroiden avulla saa halutessaan lisätietoa aiheista.

Työntekijöiden kannalta opas tuo nuorten kanssa tehtävään työhön lisämateriaalin, jota he voivat jakaa kohtaamilleen nuorille. Oppaan avulla nuoret saavat vastauksia yleisimpiin itsenäistymiseen liittyviin aiheisiin, mikä vapauttaa myös työntekijöiden resursseja keskittyä auttamaan nuoria yksilöllisempien haasteiden ratkaisemisessa. Itsenäistymiseen liittyviä perusasioita voidaan halutessa käydä edelleen

läpi myös työntekijöiden kanssa, mutta jaettava materiaali kokoaa asiat yhteen ja nuori voi helposti palata niihin. Opas on merkityksellinen osa nuorten kanssa tehtävää työtä. Opas lisää nuorten mahdollisuuksia itsenäisemmän ja toimivan arjen rakentamiseen ja tätä kautta lisää heidän minäpystyvyyden tunnettaan ja rakentaa itseluottamusta oman arjen pyörittämiseen.

Kehittämiprojektin myötä saavutettiin halutut asiat ja tuotettiin opas, jonka sisällöt vastasivat tarpeita. Käytetty menetelmä eli PDCA-malli toimi kehittämiprojektissa hyvin ja sen ominaisuudet vahvistivat projektin etenemistä ja laadukkaan lopputuloksen saavuttamista. PDCA-mallin valinta ja käyttö oli perusteltua ja menetelmän käyttö vastasi tarpeisiin.

KUVIO 7. Kehittämiprojektin keskeiset tulokset

6 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI

Opinnäytetyö prosessina oli kokonaisuudessaan mielenkiintoinen, ajatuksia herättävä ja sopivasti haastava. Opinnäytetyön aikana opin uusia asioita esimerkiksi Jelppiverkolla tehtävästä työstä ja kehittämisprojektin vaiheisiin liittyvistä asioista. Kokemukseni kehittämisprojekteista ennen opinnäytetyön toteuttamista olivat melko vähäiset, ja jännitin, kuinka osaamiseni riittää eri vaiheiden työstämiseen. Tässä suurena apuna oli tarkoin valittu menetelmä eli PDCA-malli, joka ohjasi projektissa eteenpäin. Lopputulokseen olen tyytyväinen ja kehittämisprojektin toteuttaminen matkana oli erittäin mielenkiintoinen.

Kaikkiin projekteihin liittyy omat haasteensa ja riskinsä, niin myös tähän. Vaikka aikataulu oli alun alkaen hyvin suunniteltu ja tarpeeksi väljäksi tehty, koin painetta saada opinnäytetyö ajallaan valmiiksi. Joihinkin vaiheisiin meni odotettua enemmän aikaa, mikä muutti aikataulua useaan otteeseen. Aikataulussa kuitenkin pysyttiin olemalla aktiivinen opinnäytetyön työstämisen ja tarvittavien muutosten tekemisen kautta. Muita riskejä opinnäytetyön toteutumiselle oli esimerkiksi riittävien vastausmäärien saaminen toteutettuun kyselyyn sekä tiiviin yhteistyön toteutuminen tilaajan kanssa. Kumpikin näistä toteutui ja erityisesti yhteistyö tilaajan kanssa oli laadukasta, keskustelevaa, avointa ja rehellistä. Tällainen yhteistyön laatu tekee työskentelystä mielekkäämpää ja tukee tavoitteiden saavuttamista.

Opinnäytetyö suunniteltiin tarkasti, mutta suunnitelmaan tuli silti muutoksia ja joitain suunniteltuja asioita jouduttiin aikataulullisista syistä jättämään pois. Suunniteltu nuorten osallistaminen kyselyn avulla toteutui mallikkaasti ja siitä saatiin tärkeää informaatiota kehittämisprojektin työstämiseen. Lisäksi suunnitellut aiheet saatiin sisällytettyä kehittämisprojektin tuotokseen ja lopputulokseksi saatiin juuri sellainen kokonaisuus, josta suunnitteluvaiheessa haaveiltiin. Kehittämisprojektin lopussa oli tarkoitus saada tuotos käyttöön ja kerätä palautetta sen toimivuudesta ja tarpeisiin vastaavuudesta. Tämä osuus jäi opinnäytetyöstä kokonaan pois aikataulullisista syistä, mutta tilaajan kanssa sovimme, että voimme jatkaa keskustelua myös kehittämisprojektin jälkeen. Tällaisten kokonaisuuksien poisjättäminen on riski, sillä kehittämisprojektin tuloksia tulisi aina arvioida ja palautetta olisi hyvä kerätä. Toisaalta tuloksista ehdittiin keskustella tilaajan kanssa ja sen kautta saimme suuntaviivoja tuloksista myös tuotoksen varsinaiselle käytölle.

Vaikka olen opinnäytetyöhön tyytyväinen, on asioita, joita olisin tehnyt toisin. Olisin esimerkiksi suunnitellut ja toteuttanut opinnäytetyön aikataulun hieman eri tavalla, jotta tiettyihin vaiheisiin olisi

jäänyt enemmän aikaa. Tässä näkyy kokemattomuuteni projektien läpiviennissä. Opinnäytetyöhön olisi voinut hankkia tietoa nuorten näkemyksistä myös tapaamalla heitä ja keskustelemalla heidän kanssaan itsenäistymiseen liittyvistä haasteista. Tilaajan kanssa keskustellessa todettiin, että asiakasryhmän haastavuuden vuoksi olisi ollut epätodennäköistä saada tarpeeksi monta asiakasta suostumaan haastatteluun tai yhteiseen keskusteluun. Toteutettu kysely toi kuitenkin nuorten äänen esiin, ja sain heiltä riittävää tietoa heitä haastavista asioista.

Lopputulokseen olen tyytyväinen ja koen saavuttaneeni asetetut tavoitteet yhdessä tilaajan kanssa. Opinnäytetyö on merkityksellinen ja vaikuttava, sillä se lisää nuorten mahdollisuuksia rakentavaa kestävää ja itsenäistä arkea sekä oppia hyödyllisiä taitoja. Opinnäytetyöllä vaikutetaan sekä nuorten että työntekijöiden arkeen ja toimijuuteen.

7 POHDINTA

Kehittämistyö on tärkeää ja merkityksellistä, sillä kehittämistyöllä parannetaan esimerkiksi palveluiden laatua ja saavutettavuutta sekä pystytään tarjoamaan parempia tuotteita. Erityisesti sosiaalialan kehittämistyö lisää ihmisten hyvinvointia ja kokemusta siitä, että he ovat merkityksellinen osa yhteiskuntaa. Kehittämistyön avulla sosiaalialan palveluita pyritään kehittämään vastaamaan paremmin kuhunkin aikaan ja ihmisten tarpeisiin. On tärkeää, että kehittämistyötä tehdään jatkuvasti, sillä ajan myötä uudenlaiset haasteet nousevat esiin ja tarvitaan erilaisia palveluita ratkaisemaan niitä. Kehittämistyö on myös ennaltaehkäisevässä roolissa, sillä kehittämistyön avulla voidaan havaita epäkohtia ja reagoida niihin nopeasti sekä muokata palveluita niiden mukaan. Kehittämistyötä tehdään, jotta palvelut vastaisivat nykyajan tarpeeseen ja niiden saavutettavuus paranisi. Yhtenä suurena esimerkkinä tästä on digitalisaatio. Muokkaamalla palveluita myös sähköisesti saataviksi lisätään niiden saatavuutta ja ihmisten mahdollisuuksia päästä palveluiden piiriin riippumatta fyysisestä sijainnista.

Kehittämistyö on yleisesti ottaen positiivinen asia ja siihen kannustetaan, mutta myös kehittämistyössä tulee olla kriittinen. Kehittämistyötä tehdessä tulee arvioida sen kestävyyttä, eettisyyttä ja yhdenvertaisia vaikutuksia ihmisten elämään. Laadukas kehittämistyö syntyy arvioimalla kehittämistyön tarpeellisuutta ja tavoitteita sekä muistamalla terveen kriittisyyden läpi kehittämistyön.

Sosionomin kompetensseihin kuuluu muun muassa eettinen osaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen (SOAMK). Kehittämistyö vaatii sen toteuttajilta eettistä osaamista, jolla arvioidaan kehittämistyön oikeudenmukaisuutta, eettistä kestävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Eettinen osaaminen tuo kehittämistyöhön arvokkuutta ja luottamuksellisuutta ja lisää kehittämistyön vaikuttavuutta. Lisäksi kehittämistyössä on hyötyä innovatiivisesta ja luovasta työotteesta, jonka avulla pystytään näkemään laajemmin esimerkiksi kehittämistarpeet ja keinot niiden saavuttamiseen. Kehittämisosaaminen näkyy kehittämistyössä tehokkuutena, järjestelmällisyytenä ja kehittämisprosessin ohjaamisena. Näiden kompetenssien lisäksi myös osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen näkyy opinnäytetyössä. Opinnäytetyössä haluttiin mahdollistaa nuorten osallisuus sisällyttämällä se kehittämistyön projektiin. Osallisuutta edistettiin myös luomalla materiaali, joka avaa mahdollisuuden vaikuttaa nuorten oman arjen sujuvuuteen.

Näiden lisäksi sosionomin kompetensseihin sisältyy sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen (SOAMK). Sosiaalialan ammattilaisena yksi tärkeimmistä asioista on tuntee palvelujärjestelmä ja

osata ohjata asiakkaita oikeiden palveluiden piiriin. Palvelujärjestelmäosaaminen on tärkeää myös kehittämistyössä, sillä uusia palveluita rakennettaessa tai vanhoja kehitettäessä on tärkeää tuntea, millaisia palveluita on jo olemassa ja millaisiin tarpeisiin ne vastaavat. Tällaisella osaamisella varmistetaan kehittämistyön merkityksellisyys ja kehittämistyön tavoitteiden tarpeellisuus. Opinnäytetyössä selvitettiin kehittämisprojektin tarve ja tavoitteet, jotta tulos vastaisi niihin mahdollisimman hyvin. Opinnäytetyön idea syntyi suoraan tilaajan tarpeesta kehittämisprojektin tuloksena syntyneelle tuotokselle.

Opinnäytetyöllä on merkitys sosiaalialan työkentällä. Opinnäytetyöllä pystyttiin lisäämään nuorten mahdollisuuksia rakentaa itsenäistä, kestäväää ja toimivaa arkea. Opinnäytetyöllä voitiin tuoda nuorisopalveluihin lisämateriaali, jonka avulla työntekijöiden resurssit vastata nuorten haasteisiin kasvoivat. Tällä voi olla vaikutuksia myös työyhteisön hyvinvointiin, koska materiaali oli toivottu ja sillä pystytään vähentämään työkuormitusta. Opinnäytetyö antaa myös esimerkillään ideoita erilaisten materiaalien rakentamiseen ja toiminnan kehittämiseen.

LÄHTEET

- Aalto-käsikirja. 2022. *Jatkuvan kehittämisen periaate PCDA*. Saatavissa: <https://www.aalto.fi/fi/aalto-kasikirja/jatkuvan-kehittamisen-periaate-pdca>. Viitattu 22.2.2024.
- MCS. 2020. *PDCA malli ja jatkuva parantaminen*. mcs.fi. Saatavissa: <https://mcs.fi/pdca-malli-ja-jatkuva-parantaminen/>. Viitattu 25.10.2023.
- Nivala, E. & Ryytänen, S. 2019. *Sosiaalipedagogiikka: kohti inhimillisempää yhteiskuntaa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Nuorisolaki*. 21.12.2016/1285. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285#L6P24>. Viitattu 11.10.2023.
- Ranta, M. *Itsenäistyminen*. Nuortenlinkki. Saatavissa: <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/mielenterveys/itsenaistyminen/>. Viitattu 7.2.2024.
- Sandell, E. 2021. *Kun on pakko pärjätä yksin, Itsenäistyvätkö suomalaiset nuoret liian aikaisin?* Yle. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/a/20-309847>. Viitattu 2.4.2024.
- SOAMK. *Sosiaalialan tutkinnot ja kompetenssit*. Saatavissa: <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/sosiaalialan-tutkinnot-ja-kompetenssit/>. Viitattu 8.4.2024.
- Sosiaalihuoltolaki*. 30.12.2014/1301. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L2P10>. Viitattu 11.10.2023.
- THL. 2023. *Lapsen osallisuus*. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lapsen-osallisuus>. Viitattu 11.10.2023.

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

Aika ja paikka	Opiskelija, ryhmäkoodi
6.11.2023 Zoom-palaveri	Riikka Mäntynen NSOS21K
Palaverin aihe/ nimi – mitä tehdään?	Palaveriin osallistujat
Esittelen tilaajalle opinnäytetyön idean ja keskustelemme alustavasti sisällöstä.	Jelppiverkko: Kalajoen toimipisteen työntekijät
Palaverin tavoitteet – mihin toiminnalla pyritään?	
<ul style="list-style-type: none"> - Esittelen opinnäytetyön idean - Alustavaa keskustelua kehittämisprosessin tuotoksena syntyvän oppaan sisällöstä - Keskustelua mahdollisesta kyselyn toteuttamisesta nuorille 	
Miten toteutetaan?	
Yhteistä keskustelua aiheesta Zoomissa	
Etukäteisjärjestelyt	
-Zoom-linkki jaettu kaikille osallistujille	

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

Palaverin kulku ja sovitut asiat	
<ul style="list-style-type: none"> - Aluksi minä pidin puheenvuoron, jossa esittelin opinnäytetyön idean, alustavan toteutustavan ja idean oppaasta. - Seuraavaksi puheenvuoro työntekijöillä, he kertoivat ideoita oppaan sisällöstä ja tarpeista, joita vastaamaan opas tuotetaan - Toin esiin idean kyselyn toteuttamisesta nuorille ja minkälaisia asioita kyselyssä kysyttäisiin. - Puheenvuoro työntekijöillä: Mitä mieltä kyselystä, ketä voitaisiin haastatella, miten kysely käytännössä toteutettaisiin. - Sovimme seuraavista askelmerkeistä ja milloin tapaamme uudelleen. - Sovimme, että lähdän suunnittelemaan ja tekemään alustavaa versiota kyselystä yhdessä yhden työntekijän kanssa palaverissa tulleiden ideoiden ja sisältöehdotusten pohjalta. Kommunikaatio ja vuorovaikutus tilaajan kanssa jatkuvasti työntekijän kautta. Lisäksi alan koostamaan aiheita, joita oppaaseen halutaan ja luonnostelemaan tulevaa opasta. 	
Tehtävät ja työnjako	Jatko
<ul style="list-style-type: none"> - Kaikki saavat puheenvuoron ja mahdollisuuden tuoda esiin omia ideoita ja mielipiteitä. - Minä lähdän tekemään alustavaa versiota kyselystä, ja sen jälkeen palaamme tilaajan kanssa asiaan uuden kommenttikierroksen muodossa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Seuraavan kerran palaamme asiaan, kun olen koostanut kyselyn nuorille. Kysely hyväksytetään tilaajalla, jonka jälkeen tilaaja jakaa kyselyn nuorille vastattavaksi.
Muuta huomioitavaa	
<ul style="list-style-type: none"> - Minuun voi koko prosessin ajan olla yhteydessä sähköpostilla, mikäli tulee mieleen kysymyksiä, ideoita tai muuta asiaa. - Sähköpostiosoitteeni: riikka.mantynen@centria.fi 	

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

Aika ja paikka	Opiskelija, ryhmäkoodi
15.1.2024 Zoom -palaveri	Riikka Mäntynen NSOS21K
Palaverin aihe/ nimi – mitä tehdään?	Palaveriin osallistujat
Oppaan läpikäyminen ja kommenttikierros	Koko Jelppiverkon työntekijät

Palaverin tavoitteet – mihin toiminnalla pyritään?

- Oppaan sisällön hiominen
- Puuttuvien asioiden huomaaminen
- Oppaan ulkoasun pohtiminen

Miten toteutetaan?

- Zoomin välityksellä käydään keskustelua ja varmistetaan kaikkien puheenvuoro.

Etukäteisjärjestelyt

[Zoom](#)-linkki jaettu kaikille osallistujille, mahdollisuus olla myös työntekijöiden tilassa yhteisen tietokoneen kautta palaverissa.

OHJATUN TOIMINNAN SUUNNITELMA

Palaverin kulku	
<ul style="list-style-type: none"> - Esittelin ja kävin läpi koko oppaan. - Työntekijät saivat jokainen vuorollaan kommentoida opasta, sen sisältöä, ulkoasua ja kertoa kehityskohteita. - Kirjasin ylös muokattavat asiat. - Sovimme, että muokattu versio oppaasta lähetetään vielä työntekijöille, jolloin he saavat vielä ehdottaa muutoksia. - Myös sähköpostilla saa myöhemmin laittaa viestiä, jos työntekijöillä tulee mieleen jotain uutta. 	
Tehtävät	Jatko
<ul style="list-style-type: none"> - Minä teen esiin tulleet muokkaukset oppaaseen. - Korjattu versio uudelle kommenttikierrokselle. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hiottu versio oppaasta lähetetään uudelle kommenttikierrokselle, joka tällä kertaa toteutetaan sähköpostitse, jotta kaikilla on rauhassa aikaa käydä opas tarkemmin läpi.
Muuta huomioitavaa	
<ul style="list-style-type: none"> - Yhteydenotot sähköpostitse osoitteella: riikka.mantynen@centria.fi 	

Nuorten itsenäistyminen

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Hei!

Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija, Riikka Mäntynen Centrian ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä aiheesta nuorten itsenäistyminen ja siihen liittyvät haasteet. Tivottavasti ehdit vastaamaan tähän kyselyyn ja näin pääset vaikuttamaan Jelpiverkon kehittämistoimintaan. Kysely on täysin anonyymi eli minkäänlaisia henkilötietoja ei kerätä. Kiitos kun vastaat :)

Ystävällisin terveisin

Riikka Mäntynen - sosionomiopiskelija

1. Oletko jo muuttanut omillesi?

- Kyllä
 En

2. Mitkä asiat koet/koit haastavaksi itsenäistymisessä? Voit valita useita. *

- Talous
 Arjen hallinta
 Asioinnit
 Hakemukset
 Muu, mikä?
-

3. Mikä talousasioissa on ollut haastavaa? *

- Vuokranmaksu
 Takuuvuokra
 Budjetointi
 Laskujen maksu
 Muu, mikä?
-

---

4. Mikä arjen hallinnassa on haastavaa? *

- Kodin siisteys ja ylläpito
  - Kaupassa käynti
  - Vuorokausirytmii
  - Omasta hygieniasta huolehtiminen
  - Sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen
  - Muu, mikä?
-

5. Mikä on haastavaa asioinnissa? *

- Asiointi puhelimitse
  - Asiointi viestillä tai sähköpostilla
  - Asiointi kasvoitusten
  - Asiointi verkkopalveluissa esim. OmaVero tai Omakanta tai Omakela
  - Muu, mikä?
-

6. Mitkä hakemukset tuottavat haasteita? *

- Opintotukihakemus
  - Asumistukihakemus
  - Toimeentulotukihakemus
  - Työmarkkinatukihakemus
  - Asuntohakemus
  - Kuntoutusrahan hakeminen
  - Muu, mikä?
-

7. Muita haastavia asioita itsenäistymisessä. Kerro omin sanoin.

---

8. Kokisitko hyödylliseksi oppaan, jossa olisi neuvoja ja vinkkejä itsenäistymiseen ja siihen liittyviin haasteisiin? *

- Kyllä, koen hyödylliseksi.
- Koen jokseenkin hyödylliseksi.
- En koe kovinkaan hyödylliseksi.
- En koe hyödylliseksi.

9. Miten muutoin Jelppiverkko voisi tukea itsenäistymisessä? Kerro omin sanoin.

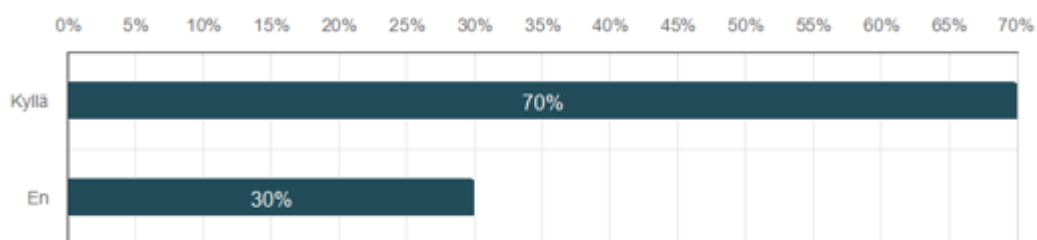

Nuorten itsenäistyminen Perusraportti Nuorten itsenäistyminen

Vastaajien kokonaismäärä: 20

Oletko jo muuttanut omillesi?

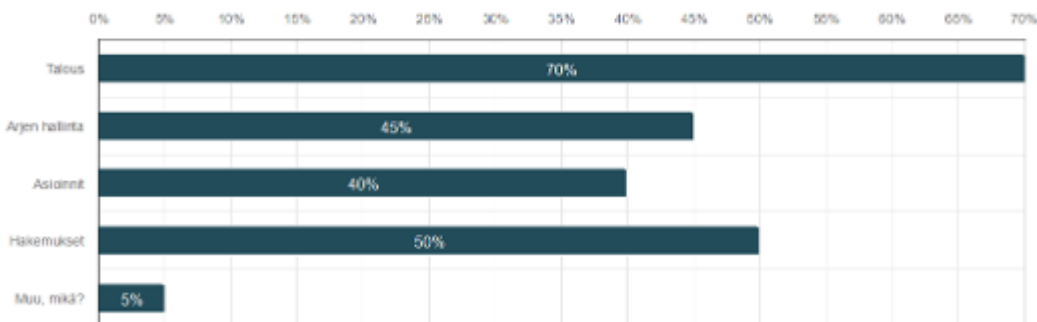
Vastaajien määrä: 20

	n	Prosentti
Kyllä	14	70,0%
En	6	30,0%

Mitkä asiat koet/koit haastavaksi itsenäistymisessä? Voit valita useita.

Vastaajien määrä: 20, valittujen vastausten lukumäärä: 42

	n	Prosentti
Talous	14	70,0%
Arjen hallinta	9	45,0%

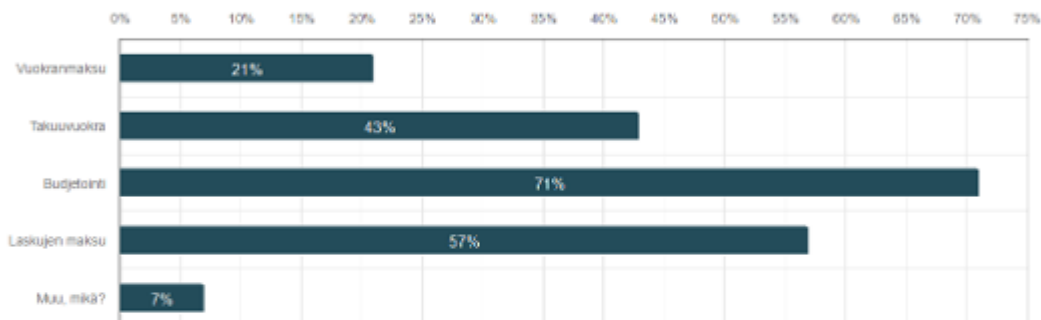
Asiinnit	8	40,0%
Hakemukset	10	50,0%
Muu, mikä?	1	5,0%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Yksinäisyys kotoa pois muuttaessa.

Mikä talousasioissa on ollut haastavaa?

Vastaajien määrä: 14, valittujen vastausten lukumäärä: 28

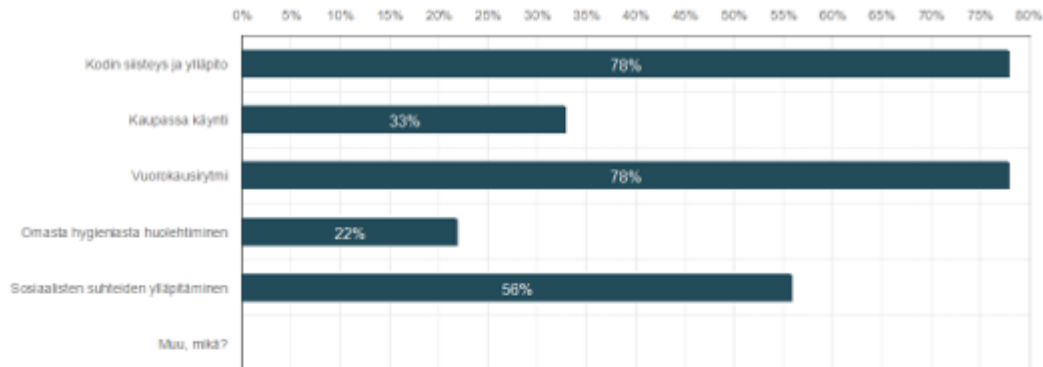
	n	Prosentti
Vuokranmaksu	3	21,4%
Takuuvuokra	6	42,9%
Budjetointi	10	71,4%
Laskujen maksu	8	57,1%
Muu, mikä?	1	7,1%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Se että sai vähäiset rahat riittää kaikkee

Mikä arjen hallinnassa on haastavaa?

Vastaajien määrä: 9, valittujen vastausten lukumäärä: 24

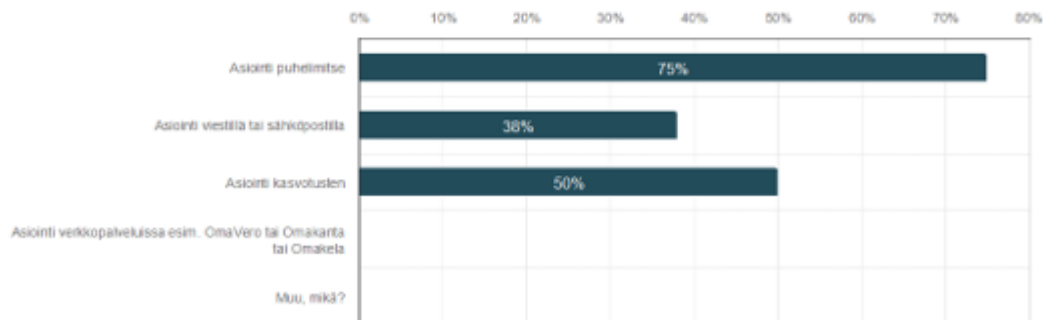
	n	Prosentti
Kodin siisteys ja ylläpito	7	77,8%
Kaupassa käynti	3	33,3%
Vuorokausirytmi	7	77,8%
Omasta hygieniasta huolehtiminen	2	22,2%
Sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen	5	55,6%
Muu, mikä?	0	0,0%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot **Teksti**

Mikä on haastavaa asiointissa?

Vastaajien määrä: 8, valittujen vastausten lukumäärä: 13

	n	Prosentti
Asiointi puhelimitse	6	75,0%

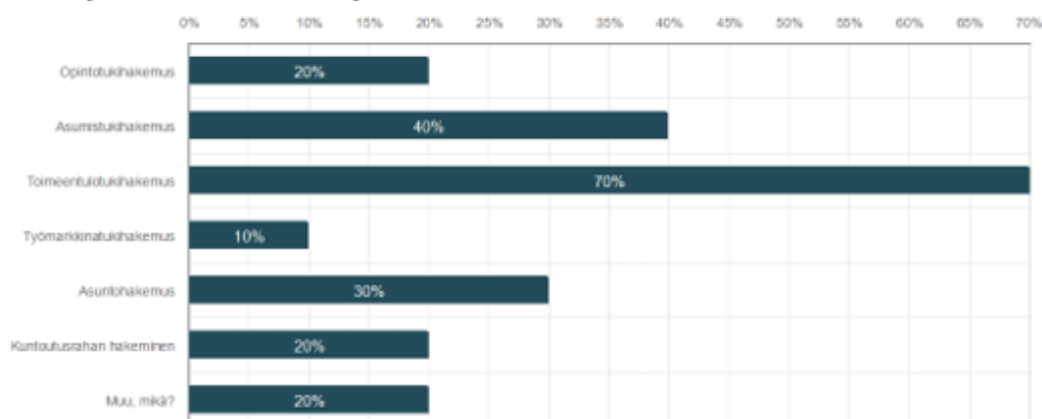
Asiointi viestillä tai sähköpostilla	3	37,5%
Asiointi kasvotusten	4	50,0%
Asiointi verkkopalveluissa esim. OmaVero tai Omakanta tai Omakela	0	0,0%
Muu, mikä?	0	0,0%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
---------------------------	---------------

Mitkä hakemukset tuottavat haasteita?

Vastaajien määrä: 10, valittujen vastausten lukumäärä: 21

	n	Prosentti
Opintotukihakemus	2	20,0%
Asumistukihakemus	4	40,0%
Toimeentulotukihakemus	7	70,0%
Työmarkkinatukihakemus	1	10,0%
Asuntohakemus	3	30,0%
Kuntoutusrahan hakeminen	2	20,0%
Muu, mikä?	2	20,0%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	Vähä kaikki
Muu, mikä?	Kaikki hakemukset

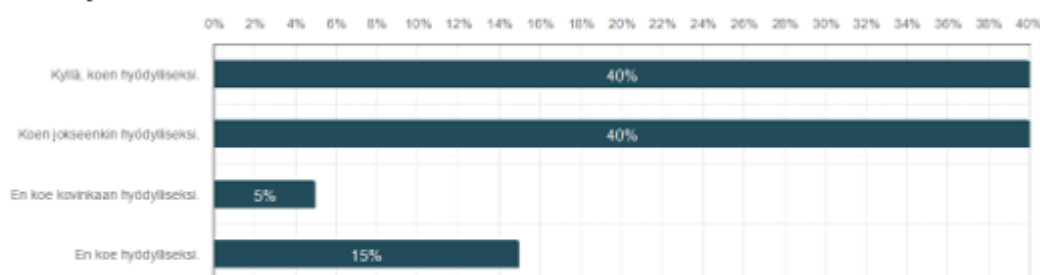
Muita haastavia asioita itsenäistymisessä. Kerro omin sanoin.

Vastaajien määrä: 6

Vastaukset
Säästäminen
Oli yllätys kuinka paljon rahaa yksin eläminen vaatii ja kui paljo oma asunto vaatii aikaa siivous ruoanlaittoa yms
Ujous.
Rahan vähyys
Tarvis työpaikan, mutta asun isän luona sivukylällä joten en voi kulkea töihin koska ei ole autoa. Ja koska ei ole töitä ei ole varaa autoon/auton ylläpitoon. Enkä voi myöskään muuttaa pois koska ei ole varaa takuuvuokraan ja kela ei myönnä takausta mulle.
En ollut opetellut esim ruuan laittoa ennen kuin muutin pois vanhemmilta.

Kokisitko hyödylliseksi oppaan, jossa olisi neuvoja ja vinkkejä itsenäistymiseen ja siihen liittyviin haasteisiin?

Vastaajien määrä: 20

	n	Prosentti
Kyllä, koen hyödylliseksi.	8	40,0%
Koen jokseenkin hyödylliseksi.	8	40,0%
En koe kovinkaan hyödylliseksi.	1	5,0%
En koe hyödylliseksi.	3	15,0%

Miten muutoin Jelpiverkko voisi tukea itsenäistymisessä? Kerro omin sanoin.

Vastaajien määrä: 11

Vastaukset
Mua ainaki vaa auttais tosi paljo jos osaisin käyttää rahaa
Keskustelulla ja tulevaisuuden suunnittelulla. Sekä kahvila toiminnalla

Noo mielestäni tuki on kyllä jo aika hyvää ja tarpeellista
Opastaa nuoria "oikeanlaiseen" itsenäistymismalliin. Ei nimittäin koulut opeta itsenäistymistä vaan se on ennemminkin nuoren oma tehtävä, joka voi olla haasteellista jos ei vaan yksinkertaisesti tiedä mistä lähteä rakentamaan.
Jelppiverkko varmasti osaa auttaa itsenäistymisessä
No ei tarvii apua
En osaa sanoa, olen tyytyväinen tilanteeseen nyt
Nähdä enemmän ihmisiä. Käydä jelppiverkon tapahtumissa. Ehkä ujous lähtisi.
-
En keksi tähän hätään mitään niin sanotusti uutta. Yleensä kaikkeen on saanut apua mihin on tarvinnut.
Varmaan antamalla neuvoa ja vinkata hyödyllisiä sivustoja, joista lukea ja etsiä enemmän tietoa asiasta mistä on epävarma

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
TALOUSASIAI	4
KOTI JA ARKI	10
ASUNNON HANKKIMINEN	11
ASUNTOON MUUTTAMINEN	14
ARJEN HALLINTA	18
ASIOINTI	23
HAKEMUKSET	26
YHTEYSTIETOJA	31

JOHDANTO

Tämä opas on luotu auttamaan sinua itsenäistymisen kynnyksellä. Oppaasta löydät vinkkejä ja ohjeita niin arjen hallintaan kuin erilaisten lomakkeiden täyttämiseenkin.

Tervetuloa ottamaan uusi arki haltuun sujuvasti ja tekemään siitä just sun näköistä!

3

TALOUSASIAI

Itsenäistyminen tuo usein mukanaan vastuun omasta taloudesta ja raha-asioista. Nämä voivat aiheuttaa stressiä ja huolta, mutta hyvällä suunnittelulla saat taloutesi rullaamaan.

Taloudesta huolehtiminen vaatii itseohjautuvuutta, vastuullisuutta sekä suunnitelmallisuutta. Omilla valinnoillasi ja asenteellasi on suuri vaikutus talouden hallitsemisessa. Nappaa seuraavilta sivuilta vinkit talteen ja onnistut varmasti!

4

Budjetoi

Pohdi ja suunnittele, mihin käytät jäljelle jäävän osuuden. Priorisoi etusijalle välttämättömimmät, esimerkiksi ruoka ja vuokra.

Laske tulosi, kuten Kelalta saamasi tuet ja vähennä niistä pakolliset menot, kuten vuokra ja sähkölasku.

Tee kauppareissulle ostoslista ja noudata sitä. Näin välttyt heräteostoksilta.

K-ruoka.fi ja S-kaupat.fi sivustoilla voit kasata ostoskorin, jolloin näet hinnat valmiiksi ja voit suunnitella ostoskoriasi. Näihin on olemassa myös sovellukset, jotka voit ladata sovelluskaupasta nimillä S-ostoslista ja K-Ruoka.

5

Pohdi valintojasi. Tarvitsetko uuden takin vai voisitko löytää kirpputorilta vähän käytetyn?

Vertaile eri valmistajien ja kauppojen hintoja.

Hyödynnä alelaputetut tuotteet. Lihaa ja leipää voi säilöä pakastimessa ja ottaa sulamaan tarpeen mukaan.

6

Laskut

Maksa laskut heti niiden saapuessa, jos mahdollista.

Laskusta löydät tärkeät tiedot:

- eräpäivä: laskun viimeinen maksupäivä
- tilinumero: tili, jolle lasku maksetaan
- viitenumero kertoo, että olet maksanut oikean laskun
- laskun summa kertoo maksettavan määrän

Jos et pysty maksamaan laskua heti, merkitse eräpäivä muistiin esimerkiksi kalenteriin.

7

Jos et pysty maksamaan laskua eräpäivänä, soita laskun saajalle ja pyydä lisää maksuaikaa.

Jos lasku jää edelleen maksamatta, siirtyy se perintätoimistolle ja siitä aiheutuu myös lisäkuluja.

Perintätoimisto lähettää 1-2 perintäkirjettä. Jos laskua ei vielä kukaan makseta, menee lasku ulosottoon. Ulosottomies voi periä velan esimerkiksi suoraan palkastasi tai omaisuudestasi.

Jos velan hoito tai laskujen maksu kestää, voit saada maksuhäiriömerkinnän. Tämä voi estää esimerkiksi vuokra-asunnon tai lainan saamisen.

8

Huom! Vaikka taloustilanteesi olisi kuinka huolestuttava, pikavippi EI ole ratkaisu, siitä aiheutuu vain lisää huolia! Pikavipillä nostettu summa voi moninkertaistua maksuvaiheessa.

Lisää tietoa ja apuja

Ota budjetointi-sovellukset budjetoinnin avuksi. Esimerkiksi Spendee ja Ynab ovat ladattavissa sovelluskaupasta.

Talous- ja velkaneuvonta auttaa haastavissa tilanteissa. QR- koodin takaa löytyvät toimipisteet ja aukioloajat sekä lisäinfoa talous- ja velkaneuvonnasta.

9

KOTI JA ARKI

Ensimmäinen oma asunto tuntuu usein mahtavalta askeleelta itsenäisempään elämään. Omillaan asuminen ja kodista huolehtiminen voivat kuitenkin tuoda eteen haasteita, joihin ei osaa etukäteen varautua.

Oman asunnon tuoma vapaus tuo mukanaan myös vastuun ja edessä voi olla paljon uusia asioita.

Millä pesuohjelmalla pesen lakanat? Miksei laatikossa ole yhtäkään puhdasta haarukkaa? Kauhea nälkä ja jääkaapissa pelkkä valo, miten tässä taas näin kävi?

Myös muut arjen asiat kuten vuorokausirytmä ja sosiaaliset suhteet voivat tuottaa vaikeuksia.

Toimivaan arkeen löydät vinkkejä seuraavilta sivuilta.

10

ASUNNON HANKKIMINEN

Asunnon hankkimisessa on muutamia vaiheita, joiden kautta homma hoituu sujuvasti. Ensimmäinen etsitään sopivaa asuntoa, sovitaan näytö ja sitten haetaan asuntoa.

Asuntoja voi etsiä erilaisilta nettisivuilta, kuten Vuokraovi.fi tai Oikorie.fi/asunnot. Myös googlettamalla vuokra-asunnot ja lisäämällä perään oman paikkakunnan (esim. vuokra-asunnot Kalajoki) löytyy usein laajemmin sivustoja. Joskus myös yksityiset ihmiset ilmoittavat vapaista asunnoista esimerkiksi Facebookissa tai Tori.fi-palvelussa. Luotettavampaa on kuitenkin etsiä varsinaisilta välittäjä sivustoilta.

Kannattaa tarkistaa myös kunnan omat vuokra-asunnot heidän omilta nettisivuiltaan.

11

Vuokrailmoituksista löydät tiedon asunnon sijainnista, vuokran määrästä, asunnon koosta ja vuokraamisen ehdoista.

Vaikka vuokrailmoituksessa olisi hyvät kuvat asunnosta, kannattaa aina sopia näytö ja käydä katsomassa asuntoa ja tarkistaa asunnon kunto. Näytön voit sopia soittamalla tai laittamalla viestiä vuokrailmoituksessa ilmoitetulle henkilölle.

Jos asunto oli mieleinen ja haluat hakea asuntoa, on seuraava tehtäväsi asuntohakemuksen tekeminen.

12

Asuntohakemuksella haet vuokra-asuntoa. Joissain vuokra-ilmoituksissa on valmis hakemus, jonka täytät. Joissain taas käytetään avointa hakemusta, jolloin saat itse kirjoittaa vapaasti tekstin, jolla haet asuntoa. Tämä toimitetaan usein sähköpostilla, osoitteen löydät vuokrailmoituksesta.

Avoimessa asuntophakemuksessa on hyvä kertoa, kuka olet ja millainen on elämäntilanteesi eli opiskeletko vai oletko töissä. Lisäksi voit kertoa hieman itsestäsi, esimerkiksi harrastuksista. Kerro myös, miksi haluaisit juuri hakemasi asunnon.

13

ASUNTOON MUUTTAMINEN

Muuttamiseen liittyy muutama tehtävä, jotka on tärkeä muistaa hoitaa. Näitä ovat vuokrasopimus, kotivakuutus, sähkösoipimus sekä muuttoilmoitus.

Vuokrasopimus on sopimus asunnon vuokraamisesta. Lue sopimus aina huolella läpi ennen kuin allekirjoitat sen. Tarkista ainakin, että vuokran ja vesilaskun määrä on oikein. Jos mikä tahansa kohta sopimuksessa mietityttää, kysy rohkeasti vuokranantajalta tai välittäjältä lisätietoa.

14

Vuokrasopimuksessa ilmoitetaan myös vakuus. Vakuutena voi olla esimerkiksi takuuvuokra tai henkilötakaus.

Takuuvuokra tarkoittaa, että ennen asuntoon muuttamista maksat esimerkiksi yhden kuukauden vuokran vuokranantajalle. Henkilötakaus tarkoittaa, että joku luotettava henkilö lähipiiristäsi vakuuttaa sinut. Jos et maksa vuokria, voi vuokranantaja periä niitä tältä henkilöltä.

Nykyään lähes kaikki vuokranantajat edellyttävät vuokraajalta kotivakuutuksen hankkimista asuntoon. Kotivakuutuksen voit hankkia haluamaltasi vakuutusyhtiöltä. Kotivakuutus korvaa esimerkiksi tapahtuneen vesivahingon tai murtautumisen.

15

Myös sähkösoipimuksen tekeminen on vuokralaisen vastuulla. Ilman sähkösoipimusta asuntoon ei tule sähköä. Sähkösoipimuksenkin saat tehdä valitsemallesi sähköyhtiölle. Sähkösoipimuksessa on kaksi osaa. Sähkönsiirtomaksu, joka on yleensä samanhintainen kaikilla yhtiöillä. Lisäksi on sähkönkulutusmaksu, jossa voi olla isoja eroja hinnassa. Voit vertailla eri yhtiöiden hintoja ja valita sinulle sopivimman.

Sekä kotivakuutuksen että sähkösoipimuksen voi hoitaa netissä, mutta jos koet asian vaikeaksi, voit aina soittaa suoraan yhtiöihin ja he auttavat sopimuksen tekemisessä. Usein sopimuksen tekeminen hoituu puhelimitse.

16

Muuttoilmoitus tulee tehdä asuntoon muuttaessasi, jotta postisi saapuvat oikeaan osoitteeseen ja Kela voi varmistaa sinun asuvasi uudessa asunnossasi.

Muuttoilmoituksen voit tehdä Postin sivuilla. Valitse ilmoitusta tehdessä kohdat "Tee ilmoitus sekä postille että digi- ja väestötietovirastolle" sekä "1 kuukauden ilmainen postin siirto".

Osoitteenmuutoksesta kannattaa itse ilmoittaa kaikkiin paikkoihin, joista saat laskuja, sillä posti kääntää posteja ilmaiseksi yhden kuukauden ajan ja sen jälkeen postit eivät löydä perille, ellei ole itse ilmoittanut osoitteenmuutoksesta eri laskuttajille.

Säilytä kaikki sopimukset asuntoasi koskien niin kauan kuin olet asunnossa vuokralaisena. Sähköiset sopimukset on hyvä ladata tietokoneelle tai puhelimelle ja nimetä tiedostot niin, että löydät ne myös jatkossa.

17

ARJEN HALLINTA

Pienillä asioilla on iso merkitys. Tiskit suoraan koneeseen, roskat roskiin ja pyykki pyykkikoriin sen sijaan, että kaikki jäisi kädestä mihin sattuu.

15minuutin siivous. Laita ajastin ja siivoa 15 minuutin ajan niin paljon kuin ehdit. Saa myös jatkaa hälytyksen soidessa :)

Muista huolehtia ainakin näistä asioista:

- Pese pyykkiä vähintään kerran viikossa ja huolehdi, että sinulla on aina puhtaita vaatteita.
- Laita tiskikone päälle, kun se on täynnä tai astiat ovat vähissä.
- Suihkussa on hyvä käydä vähintään joka toinen päivä. Suihkun jälkeen puetaan puhtaat vaatteet ja likaiset laitetaan pesuun.
- Hampaat ja kasvot tulee pestä aamuin illoin.

18

Pese täysiä koneellisia pyykkiä ja tiskiä, näin säästät rahaa ja vettä. Noudattamalla vaatteiden pesulämpötiloja vaatteet säilyvät parempina pidempään.

Käytä kalenteria. Suunnittele viikkoja ja päiviä, muista merkitä ylös esimerkiksi työvuorot tai koulutehtävien palautusajat. Muista varata aikaa myös harrastuksille ja mukavalle tekemiselle.

Pidä yhteyttä ihmisiin. Näe kavereita tai käy harrastuksissa. Sosiaalisuus pitää mielen virkeänä ja voit jakaa huolia ja iloja muiden kanssa.

Kodin tulisi olla turvallinen paikka, jossa saa olla omassa rauhassa. Saat itse rajata ketä kutsut tai päästät kotiisi.

19

Esimerkki viikkoryhtymyksestä, seuraavalla sivulla tyhjä pohja oman viikkosi suunnitteluun.

Sunnuntai	×			×	
Lauantai		×			
Perjantai			×		
Torstai	×				
Keskiviikko		×		×	
Tiistai	×				
Maanantai					×
	Suihkussa käyminen	Pyykinpesu	Siivous esim. imurointi	Tiskaaminen	Roskien vieni

20

Käytä tätä pohjaa oman viikkosi suunnitteluun.

Sunnuntai						
Lauantai						
Perjantai						
Torstai						
Keskiviikko						
Tiistai						
Maanantai						
	Suikkussa käyminen	Pyykinpesu	Sivous esim. imurointi	Tiskaaminen	Roskien vieni	

21

QR-koodin takaa löydät laajasti kodin hoitoon liittyviä vinkkejä.

22

ASIOINTI

Eri tavoin asioiminen koetaan usein vaikeaksi ja jännittäväksi. Erityisesti puhelimitse ja kasvoitusten tapahtuva asiointi on monelle nuorelle haastavaa.

Itsenäistyessä asiointi eri paikoissa ja eri henkilöiden kanssa kasvaa entisestään, joten on hyvä oppia asioimaan rennosti ja selkeästi.

Seuraavalla sivulla on koottuna vinkkejä, joilla myös sinä onnistut asiointinissa takuuvarmasti.

Puhelimitse asioimalla asiat onnistuvat usein nopeimmin ja ilman väärinkäsityksiä. Suosi siis tätä asiointin muotoa.

Valmistautumalla puheluun asiointi sujuu mutkattomimmin. Voit esimerkiksi kirjoittaa ylös, mikä asiasi on ja millaisiin kysymyksiin tarvitset vastauksia.

Puhelun toisessa päässä oleva haluaa sinun onnistuvan ja saavan tarvitsemasi avun. Kuuntele, kysy ja vastaa rohkeasti.

23

24

Viestillä tai sähköpostilla asioidessa, on hyvä käyttää kirjakieltä ja ymmärrettäviä sanoja, jotta asia tulee varmasti ymmärretyksi.

Lisää aina viestin tai sähköpostin loppuun oma nimesi ja puhelinnumerosi, jotta vastaanottaja tietää, keneltä viesti on ja miten sinuun saa tarvittaessa nopeasti yhteyden.

Odottaessasi vastausta tarkista sähköpostin roskaposti, joskus viestit hukkuvat sinne.

25

HAKEMUKSET

Itsenäistymiseen ja omaan asuntoon muuttamiseen liittyy usein erilaisten KELA-hakemusten täyttäminen. Monille tämä tuottaa harmaita hiuksia ja epätoivoa. Hakemuksilla haetaan esimerkiksi opintotukea ja toimeentulotukea ja ne ovat tärkeä osa jokaisen nuoren taloudellista pärjäämistä.

Kelan hakemukset täytetään osoitteessa kela.fi ja OmaKelaan kirjaudutaan pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.

Vaikka hakemukset koskettavatkin suurta osaa nuoria, ei niiden täyttämistä opeteta missään. Siksi kokosimme tähän oppaaseen ohjeita hakemusten täyttämiseen. Löydät ohjeet ja vinkit seuraavilta sivuilta.

26

Asumistuen hakeminen

Voit hakea asumistukea asumiseen. Asumistukea hakiessa tarvitset tietoja asunnostasi, kuten vuokran, neliöiden ja vesilaskun määrän. Lisäksi hakemuksessa kysytään, asutko yksin vai jonkun toisen kanssa ja millaisia tuloja asunnossa asuvilla on.

Asumistukihakemuksen liitteeksi tulee toimittaa erilaisia asiakirjoja, jotka ilmoitetaan hakemuksen lähettämisen jälkeen. Näitä voi olla esimerkiksi vuokrasopimus. Liitteeksi käy esimerkiksi puhelimesta otettu kuva asiakirjasta. Liitteet lähetetään Kelan Lähetä liitteitä - osiossa.

Hakemuksessa on myös Lisätietoja-kohtia, joihin voit omin sanoin kertoa lisää tilanteestasi.

27

Opintorahakihakemus täytetään opiskeluita aloittaessa.

Opintorahakihakemukseen tarvitset tiedot opiskelupaikastasi ja opintoajasta sekä asumismuodostasi.

Opintolainan hakeminen

Opintolaina on valtion takaama laina, joka pitää maksaa takaisin. Opintolainan valtiontakausta on helppoin hakea samalla, kun haet opintorahaa. Päätös valtiontakauksesta ilmoitetaan tällöin opintorahahakemuksen päätöksessä. Päätöksestä selviää myös päivämäärät, jolloin voit nostaa lainaa.

Saatuasi päätöksen opintolainan valtiontakauksesta voit hakea opintolainaa valitsemastasi pankista. Usein tämä onnistuu pankin sivuilla "Hae lainaa" -kohdassa. Opintolainaa voi nostaa osissa tai kokonaisen lainaerän kerrallaan.

28

Toimeentulotukihakemus on viimesijainen tuki. Sitä haetaan toimeentulemisen varmistamiseksi. Opiskelijana varmista ensin, oletko oikeutettu opintolainaan. Hakemuksessa kysytään erilaisia tietoja tilanteestasi.

Toimeentulotuki koostuu kahdesta osasta, perusosasta ja muista perusmenoista. Perusosa on kiinteä osa, jossa huomioidaan jokapäiväisen elämän välttämättömät menot, kuten ruoka ja vaatteet.

Muina perusmenoina otetaan huomioon:

- asumismenot (vuokra, kotivakuutus, sähkö)
- välttämättömät muuttokustannukset ja vuokravakuudet
- muut kuin perusosaan sisältyvät julkisen terveydenhuollon menot (terveyskeskuksen käyntimaksut, reseptilääkkeiden omavastuuosuudet)
- tarpeellisen henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot

Tuet ovat aina tarkoitettu tiettyyn tarpeeseen, kuten asumistuki asumisen kuluihin. Käytä siis tuet aina ensisijaisesti siihen tarkoitettuun tarpeeseen, älä tuhlaa muihin ostoksiin.

Varaa aikaa hakemusten täyttämiseen. Etene kohta kohdalta ja rauhassa. Voit myös tallentaa hakemuksen keskeneräisenä etsiäksesi tarvittavia tietoja.

Kelalle voi varata ajan, jossa saat apua hakemusten täyttämiseen. QR-koodin takaa löydät Kelan asiakaspalvelun aukioloajat, erilaisia puhelinnumeroita ja vastauksia moniin kysymyksiin.

Lisää tietoa
ja apuja

30

TÄRKEITÄ YHTEYSTIETOJA

HÄTÄNUMERO 112

HÄTÄTILANTEISSA TAI KUN TARVISET KIRJEELLISESTI VIRANOMAISAPUA PAIKALLE. TIEDÄT TAI EPÄILET HENGEN, TERVEYDEN, OMAISUUDEN TAI YMPÄRISTÖN OLEVAN UHATTUNA TAI VAARASSA.

TERVEYDENHUOLLON PÄIVYSTYSNUMERO 116117

SOITA PÄIVYSTYSAPUUN ENNEN PÄIVYSTYSKESKUS HAKEUTUMISTA TAI KUN TARVISET MEIDYDÄÄ ÄKILLISIIN TERVEYSONGELMIIN

SEKASIN-CHAT

SEKASIN247.FI
MA-PE KLO 9-24
VIIKONLOPPUISIN KLO 15-24
Keskustelu mielestä painavista asioista nimettömästi ja luottamuksellisesti.

KRIISIPUHELIN

09 2525 0111
PUHELEEN VASTAAVAT KRIISIVYÖNTYKIJÄT SERÄ KODITTEISET VAPAAKERTOISET. SOITTAAN VOI NIMETTÖMÄNÄ 24/7 ELI MILLOIN VAIN.

JELPPIVERKON CHAT/ JELPPAUSLOMAKE

WWW.JELPPIVERKKO.FI
TÖISSÄ OLEVAT JELPPIVERKON TYÖNTEKIJÄT PÄIVYSTÄVÄT VOOROTTELLIN CHATTIA PEKANTAISIN KLO 9-16. VOIT LAITTAA CHATTIN VIESTIÄ MUILOIKKIN JA SIHIN VASTATAAN MAHDOLLISIMMAN PIAN. MUISTA MYÖS JELPPAUSLOMAKE!

31

NUORTEN KRIISIPISTE

045 3410 583
LISÄTIETOJA:
<https://www.helsinki.fi/nuorten-kriisipista>
LUOTTAMUKSELISTA Keskusteluapua ja tukea arkeen 12-25-VUOTIAILLE.

NOLLALINJA

080 005 005

NOLLALINJA AUTTAA KATKIA, JOTKA OVAT KOKHEET HENKISTÄ, FYYSISTÄ TAI SEKSUAALISTA VAKIVALTAAN TAI VAKIVALLAN UHRAA LÄHEISESSÄ IHMISSUHTEESSAAN. LINJALLE VOI SOITTAAN 24/7/365 ELI MILLOIN TARAKSAA.

PÄIHDENEUVONTA

0800 900 45

AMMATTIAUTTAJAT TUKEA PAHTEISSIN JA RUUMESSIN LIITTYYSSÄ KYSYKSISSÄ. SOITTAAN VOI OMASTA, LÄHEISEN TAI ASIARAKAAN PAHTEIDEN KÄYTTÖSTÄ PUHELEEN VASTATAAN 24/7/365. ELI AINA.

IRTI HUUMEISTA

0800 980 66

SOITTOAJAT: MA-TO KLO 9-15 JA 18-21 PE KLO 9-15
TUKEA JA TIETOA KÄYTTÄJILLE SEKA LÄHEISILLE. SOITTAAN VOI NIMETTÖMÄSTI JA KESKUSTELIET OVAT LUOTTAMUKSELLEISIA.

32

LÄHTEET

EHYT RY. PÄIHDENEUVONTA. SAATAVILLA: [HTTPS://EHYT.FI/PAIHDE-PELI-INFO/PAIHDENEUVONTA/](https://ehyt.fi/paihde-peli-info/paihdeneuvonta/).
 HELSINKIMISSIO. NUORTEN KRIISIPISTE. SAATAVILLA: [HTTPS://WWW.HELSINKIMISSIO.FI/TARVITSETKO-APUA/NUORILLE/](https://www.helsinki.fi/tarvitsetko-apua/nuorille/).
 RTIHUUMEISTA RY. SAATAVILLA: [HTTPS://RTIHUUMEISTA.FI](https://rtihuumeista.fi).
 JELPPIVERKKO.FI. SAATAVILLA: [HTTPS://JELPPIVERKKO.FI](https://jelppiverkko.fi).
 KELA.FI. TOIMEENTULOTUKI. SAATAVILLA: [HTTPS://WWW.KELA.FI/TOIMEENTULOTUKI](https://www.kela.fi/toimeentulotuki).
 KELA.FI. OPINTOLAINA. SAATAVILLA: [HTTPS://WWW.KELA.FI/OPINTOTUKI-OPINTOLAINA](https://www.kela.fi/opintotuki-opintolaina).
 KELA.FI. KELAN ETUUDET. SAATAVILLA: [HTTPS://WWW.KELA.FI/KELAN-ETUUDET](https://www.kela.fi/kelan-etuudet).
 MARTAT. KODINHITO. SAATAVILLA: [HTTPS://WWW.MARTAT.FI/KODINHITO/](https://www.martat.fi/kodinhoito/).
 MIELI RY. KRIISIPUHELIN. SAATAVILLA: [HTTPS://MIELI.FI/TUKEA-JA-APUA/KRIISIPUHELIN/](https://mieli.fi/tukea-ja-apua/kriisipuhelin/).
 NOLLALINJA. SAATAVILLA: [HTTPS://NOLLALINJA.FI](https://nollalinja.fi).
 SEKASIN.FI. SEKASIN-CHAT. SAATAVILLA: [HTTPS://SEKASIN.FI](https://sekasin.fi).
 TALOUS- JA VELKANEUVONTA. SAATAVILLA: [HTTPS://OKEUS.FI/TALOUSJAVELKANEUVONTA/FI/INDEX.HTML](https://okeus.fi/talousjavelkaneuvonta/fi/index.html).
 POSTI. MUUTTOILMOITUS. SAATAVILLA: [HTTPS://WWW.POSTI.FI/FI/HENKILOLLE/MUUTTOILMOITUS](https://www.posti.fi/fi/henkilolle/muuttoilmoitus).

33

LOPPUSANAT

TOIVOTTAVASTI LÖYSIT TÄSTÄ OPPAASTA HYÖDYLLISIÄ VINKKEJÄ
 ITSENÄISTYMISEEN JA ARJEN ASIOIHIN. MUISTA, ETTÄ KAIKKEA EI TARVITSE
 OSATA HETI JA EPÄONNISTUMISISTA VOI AINA OPPIA. TÄMÄ OPAS ON
 TUKENASI ITSENÄISTYMISSÄ JA VOIT AINA PALATA LUKEMAAN SITÄ.

KIITOS!

34

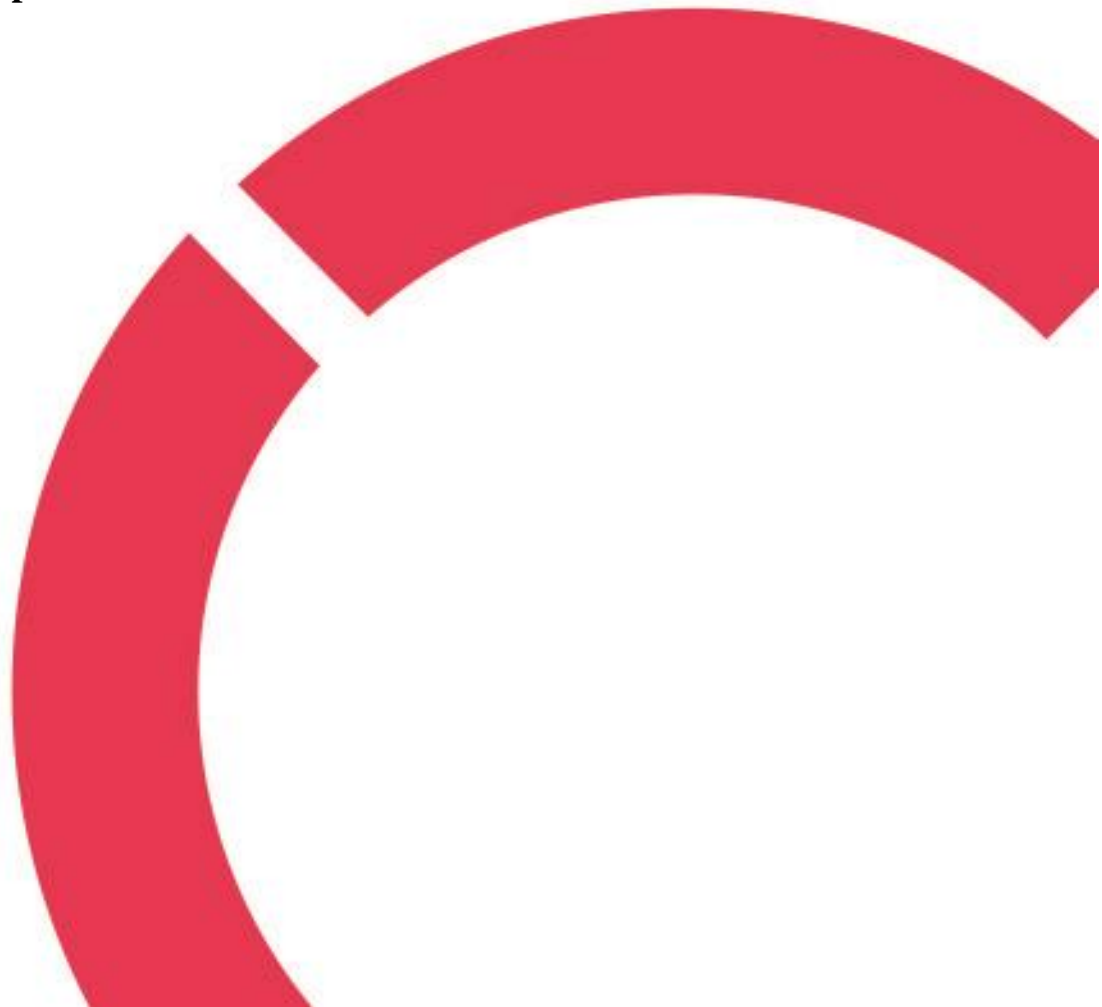
Tekijät:
 Riikka Mäntynen
 sosionomi Centria
 ammattikorkeakoulu
 Jelppi-verkon työntekijät

35

Riikka Mäntynen

OPINNÄYTETYÖSUUNNITELMA
Nuorten itsenäistyminen

Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
NSOS21K Sosionomi päivätoteutus
Lokakuu 2023

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA	1
3 OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN KUVAUS.....	2
LÄHTEET	1

JOHDANTO

Toteutan toiminnallisen opinnäytetyön Kalajoen kaupungin nuorisopalveluihin kuuluvalla Jelppiverkolle. Jelppiverkko on kahdeksan kunnan alueella toimiva palvelu nuorille (15-28-vuotiaille), joka tarjoaa matalan kynnyksen työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä yksilö- ja starttivalmennusta. Palveluita tuotetaan sekä paikallisesti että alueellisesti. Jelppiverkon toiminta on nuorille maksutonta ja luottamuksellista. Työ perustuu nuorisotyölliseen otteeseen, jossa paneudutaan nuoren arkielämään. Jelppiverkko toimii tärkeänä osana nuorten palveluverkosta. (Jelppiverkko.fi.) Opinnäytetyöni tarkoituksena on kehittää Jelppiverkon toimintaa yhdessä työntekijöiden ja nuorten kanssa osallistamalla heitä prosessissa. Kehittämistyön tuloksena syntyvä opas tulee käyttöön koko Jelppiverkossa. Opinnäytetyö toteutetaan yhdessä Jelppiverkon Kalajoen toimipisteen työntekijöiden kanssa, mutta nuoria tullaan osallistamaan kaikista kahdeksasta Jelppiverkon toimipisteestä.

Opinnäytetyön kehittämisprosessin tavoitteena on auttaa nuoria haastavassa itsenäistymisen elämäntilanteessa lisäämällä tietoa itsenäistymisestä oppaan avulla. Tavoitteena on koostaa nuorille tehokas opas sisältäen neuvoja ja vinkkejä, joihin he voivat myös tarvittaessa palata. Sisältönä tulee olemaan nuorten itse ideoimia ja esiin tuotuja asioita. Keskeistä tietoperustaa opinnäytetyölleni ovat osallisuuden näkökulmat, sosiaalipedagoginen näkökulma ja hyvinvointi. Nämä kuuluvat opinnäytetyön pääkäsitteisiin.

1 KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA

Opinnäytetyöni keskeisenä tietoperustana käytetään sosiaalipedagogista näkökulmaa, osallisuuden näkökulmia sekä hyvinvointia. Näistä koostan kattavan tietoperustan tukemaan opinnäytetyötäni ja siinä toteutettavaa kehittämistyön prosessia. Tietoperustalla perustelen ja pohjustan kehittämistyön prosessiani ja tuon esiin sitä tukevia asioita.

Sosiaalipedagogiikassa tarkastellaan ihmistä sosiaalisena ilmiönä ja pohditaan ihmisen kasvun prosessia osaksi yhteiskuntaa ja yhteisöjä. Sen lisäksi, että tarkastellaan ihmisen kasvua, pohditaan myös kasvatusta eli pedagogista puolta. Tällä kasvatuksen osuudella tuetaan ihmisen sosiaalista kasvua läpi elämän. Sosiaalipedagogisen toiminnan tavoitteena voi olla esimerkiksi yhteiskunnallisen osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. (Sosiaalipedagogiikka.fi.) Opinnäytetyössäni toteutettava kehittämistyön prosessi mukailee juuri näitä teemoja. Kehittämistyön tuloksena syntyvän oppaan tavoitteena on nimenomaan tukea nuoria prosessissa, jossa he kasvavat ja kehittyvät yhteiskunnan jäseniksi ja oppivat toimimaan siinä. Kehittämistyön prosessissa toteutuva nuorten osallistaminen tukee myös sosiaalipedagogista näkökulmaa, sillä samalla heitä osallistetaan yhteiskunnan toimivuuden kehittämiseksi.

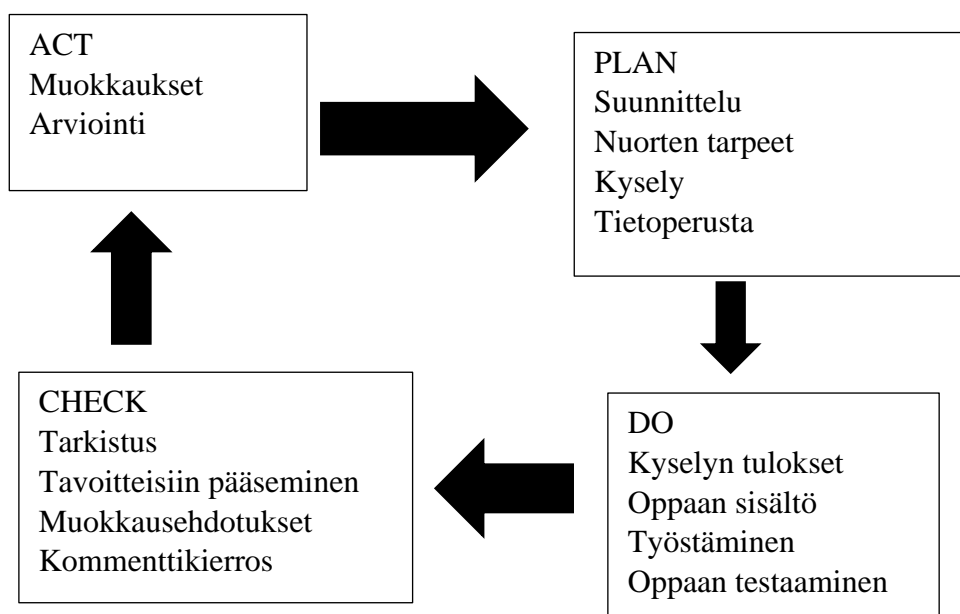
Koska osallisuus tulee olemaan osana opinnäytetyötäni, tuon tietoperustaksi myös osallisuuteen liittyviä aiheita. Yhtenä esimerkkinä osallisuuden tietoperustasta toimii osallisuuden portaat. Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksella kuvataan osallisuuden portaita ja kerrotaan kuinka tärkeää, on luoda toiselle kokemus siitä, että myös hänen mielipiteensä tulee kuuluviin. Osallisuuden portaat kuvaavat asteittain sitä, kuinka esimerkiksi nuoren osallisuutta häntä koskevissa asioissa voidaan lisätä ja vahvistaa. Porras portaalta nuoren mahdollisuudet vaikuttaa lisääntyvät. (THL 2023.) Opinnäytetyössäni nuorten toiveet ja ehdotukset otetaan huomioon kehittämisprosessin aikana ja tällä pyritään nimenomaan saavuttamaan nuorille kokemus siitä, että heitä on kuultu ja heidän mielipiteillään on ollut merkitystä.

Opinnäytetyön menetelmänä toimii PDCA-malli. PDCA-malli on jatkuvan kehittämisen malli, jossa on neljä vaihetta (MCS, 2020). Vaiheiden nimet tulevat PDCA-mallin kirjaimista; Plan eli suunnitteluvaihe, Do eli työstämisen vaihe, Correct eli tarkistusvaihe ja Act eli korjausvaihe. PDCA-mallin vaiheita

hyödynnetään erilaisten prosessien läpiviennissä ja kehittämisessä. Mallin vaiheita toistetaan, kunnes toivottu lopputulos on saavutettu.

2 OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN KUVAUS

Opinnäytetyön metodina toimiva PDCA-mallin (KUVIO 1) kirjaimet tulevat sanoista Plan, Do, Check ja Act. Nämä neljä vaihetta toteutuvat myös opinnäytetyössäni ja prosessi perustuu tämän metodin käyttämiseen. Opinnäytetyöprosessissani nämä vaiheet toistuvat ja kiertävät ikään kuin kehää muodostaen opinnäytetyöni. Seuraavaksi avaan vaiheita ja metodia tarkemmin.

Kuvio 1. BDCA-malli ja sen vaiheet opinnäytetyöprosessissani.

Ensimmäisessä vaiheessa (Plan) eli suunnitteluvaiheessa teen erityisen tiiviisti työtä tilaajaorganisaation eli Jelppiverkon Kalajoen toimipisteen työntekijöiden kanssa. Suunnitteluvaiheessa pidämme palaveriteita, jossa yhdessä pohdimme ja suunnittelemme opinnäytetyöni etenemistä, sisältöä ja työstämistä. Opinnäytetyössäni panostan osallisuuteen ja siksi tilaaja on todella vahvasti mukana koko prosessin ajan. Lisäksi tulen osallistamaan nuoria. Tämä toteutuu kyselyn avulla, jonka kohdejoukkona toimii Jelppiverkon asiakkaat. Kysely tullaan lähettämään noin 30 nuorelle verkkokyselynä, sillä Jelppiverkko toimii useammalla kunnalla ja kyselyllä halutaan saavuttaa mahdollisimman paljon nuoria. Kysely toteutetaan anonyymisti, jotta

vastaamisen kynnys madaltuisi. Kyselyyn vastaa sekä sellaiset nuoret, jotka ovat jo muuttaneet omaan kotiin ja kokeneet itsenäistymisen vaiheita, mutta myös sellaiset, joilla tämä on vasta edessä. Kysely

suunnitellaan yhdessä Jelppiverkon Kalajoen toimipisteen työntekijöiden kanssa. Lisäksi suunnitteluvaiheessa pohditaan Jelppiverkon asiakkaiden tarpeita myös työntekijöiden näkökulmasta, sillä he kohtaavat nuorten itsenäistymisen haasteita päivittäin työssään. Suunnitteluvaiheessa tuodaan ilmi myös tietoperusta opinnäytetyölleni.

Seuraavassa vaiheessa (Do) eli varsinaisessa työstämisyvaiheessa kerätään kyselyn tulokset ja sen jälkeen pidämme jälleen palaverin Jelppiverkon Kalajoen toimipisteen työntekijöiden kanssa. Palaverissa käydään kyselyn tulokset läpi, pohditaan esille nousseita asioita ja rakennetaan yhdessä oppaan sisältö. Tekovaiheessa avataan auki kehittämisprosessin tuotoksena syntyvän oppaan tekovaiheet ja esitellään opas. Myös tekovaiheessa tilaajaorganisaatio on tiiviisti tukena, mutta tässä vaiheessa opinnäytetyöprosessi on enemmän minun käsissäni ja työstän opinnäytetyötä melko itsenäisesti.

Tekovaiheen jälkeen tulee tarkistusvaihe (Check), jolloin on jälleen aika pitää tilaajaorganisaation kanssa palaveri. Tässä palaverissa on tarkoitus käydä toteutuneet asiat läpi ja tarkistaa opas. Palaverissa otan ylös työntekijöiltä tulevia kommentteja ja korjauskehotuksia. Tässä vaiheessa on myös hyvä palata suunnitteluvaiheessa asetettuihin tavoitteisiin opinnäytetyön osalta ja varmistaa, että ne saavutetaan. Palaverissa on tarkoitus käydä kommenttikierros, jotta jokainen saa varmasti kertoa omat ajatuksensa tuotetusta oppaasta ja opinnäytetyöprosessin sujuvuudesta. Tarkistusvaihe tulee tehdä huolella, jotta seuraava vaihe on helpompi.

Viimeisessä vaiheessa (Act) eli korjausvaiheessa oppaaseen tehdään tarvittavat korjaukset ja muutokset kommenttikierroksen ja yhteisen keskustelun pohjalta. Hyvin kirjattujen korjaus ehdotusten pohjalta tämän vaiheen pitäisi sujua mutkattomasti. PDCA-mallin viimeisestä vaiheesta palataan kuitenkin taas suunnitteluvaiheeseen ja silloin tarvittaessa mietitään lisätäänkö tai muutetaanko opinnäytetyössä vielä jotain. Tästä jälleen edetään tekovaiheeseen, jossa tällä kertaa otetaan opas testikäyttöön Jelppiverkon Kalajoen toimipisteellä ja kerätään kokemuspalaute sekä työntekijöiltä, että heidän kauttaan myös nuorilta. Tarkistusvaiheessa palautteet käydään läpi ja pohditaan onko niiden pohjalta tarpeellista tehdä vielä joitain muutoksia. Korjausvaiheessa mahdolliset muutokset tehdään. Kehää kierretään, kunnes lopputulos on tavoiteltu ja tuotoksena syntyvä opas vastaa tarpeisiin ja sen käyttö on mahdollista.

LÄHTEET

Jelppiverkko. Jelppiverkko.fi. Saatavissa: <https://jelppiverkko.fi/fi/faktaa-jelppiverkosta>. Viitattu: 5.9.2023.

MCS.2020. *PDCA malli ja jatkuva parantaminen*. Saatavissa: <https://mcs.fi/pdca-malli-ja-jatkuva-parantaminen/>. Viitattu: 2.10.2023.

Sosiaalipedagogiikka. 2023. *Sosiaalipedagogiikka*. Saatavissa: <http://www.sosiaalipedagogiikka.fi/sosiaalipedagogiikka/>. Viitattu: 2.10.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL. 2023. *Lapsen osallisuus*. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lapsen-osallisuus>. Viitattu: 2.10.2023.